

- *Poduzetnička infrastruktura* – projekti obuhvaćaju sufinanciranje poduzetničkih zona, pomoć poduzetnicima početnicima kroz povoljne uvjete inkubiranja i jačanje institucionalne podrške gospodarskim subjektima malog i srednjeg poduzetništva
- *Konkurentnost* – povećanje konkurentnosti provodi se projektima poticanja marketinških aktivnosti, osnivanjem *cluster*a i poticanjem uvođenja novih tehnologija i primjene znanja u tehnološkom razvoju kroz povezivanje proizvodnje i znanosti; posebnim projektima sufinancira se razvoj inovacija i inovativnih proizvoda u cilju komercijalizacije novih ideja te povezivanja inovatorstva i industrije; sustavno se potiče uvođenje sustava upravljanja kvalitetom i okolišem, te usklađivanje proizvodnje s europskim tehničkim zakonodavstvom u cilju osiguranja slobodnog kretanja roba i nastupa na jedinstvenom europskom tržištu
- *Promidžba poduzetništva i marketing* – provodi se kroz projekte poticanja marketinških aktivnosti poduzetnika, promidžbu projekata za poduzetništvo, povećanje razine informiranosti poduzetnika, projekte i radionice za uvođenje učenika u zadrugarstvo i poduzetništvo te putem časopisa, tribina i razmjene iskustava i znanja
- *Ciljne skupine društva* – potiče se brže uključivanje u poduzetništvo žena, mladih, branitelja i invalida putem subvencija i potpora
- *Poticanje zadrugarstva* – projekti specifični za zadrugarstvo usmjereni na poticanje osnivanja zadruga i razvoj zadrugarstva putem subvencija i potpora
- *Poticanje obrtništva* – podrazumijeva razvoj obrtništva, dokvalifikacije, prekvalifikacije i obrazovanje obrtnika te očuvanje tradicionalnih obrta
- *Plan novih projekata* – obuhvaća pilot regionalnih jamstvenih fondova, registar malog i srednjeg poduzetništva, komercijalizaciju inovacija te pomoć u restrukturiranju malog i srednjeg poduzetništva

U svrhu usklađivanja hrvatskoga zakonodavstva sa standardima Europske unije, u 2006. godini donijeti će se izmjena Zakona o malom gospodarstvu.

Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja

Vlada Republike Hrvatske je u svibnju 2004. godine usvojila Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje 2004.-2008. za kojeg se izdvaja 35 milijuna kuna godišnje. Program ima za cilj smanjenje broja nezaposlenih hrvatskih branitelja i djece poginulih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, koji su ciljna skupina Programa. Programske mjere usmjerene su na podizanje obrazovne strukture i time povećanje konkurentnosti i zaposlenosti nezaposlenih osoba iz ciljne skupine na tržištu rada, a Program kroz četiri mjere pruža i financijsku potporu njihovom ulasku u svijet malog i srednjeg poduzetništva. Program se sastoji od šest mjera:

- *Stručno osposobljavanje za poznatog poslodavca* – namijenjena osobama iz ciljne skupine kojima su za zapošljavanje kod poznatog poslodavca potrebna određena znanja i vještine. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sufinancira 90% troškova osposobljavanja bez utvrđenog gornjeg limita, a poslodavac je dužan snositi 10% spomenutih troškova i osposobljenu osobu zadržati u radnom odnosu minimalno 24 mjeseca. Mjeru godišnje koristi 50-100 osoba iz ciljne skupine.
- *Stručno osposobljavanje za nepoznatog poslodavca* – mogu koristiti osobe iz ciljne skupine za stjecanje prvog zanimanja, prekvalifikaciju i usvajanje dodatnih znanja i vještina. Ministarstvo snosi troškove do iznosa od 7 tisuća kuna. Mjeru godišnje koristi 500 osoba iz ciljne skupine
- *Samozapošljavanje osoba iz ciljne skupine* – dodjelom poticaja od 20 tisuća kuna potiče se otvaranje obrta, trgovačkih društava i osiguranja temeljem Obiteljskih

poljoprivrednih gospodarstva. Poticaj za zapošljavanje godišnje se odobri za oko 1.100 hrvatskih branitelja

- *Kreditiranje malog i srednjeg poduzetništva* – odnosi se na subvenciju kamatne stope u iznosu od 2% za one poduzetničke kredite plasirane u poslovnim bankama koji su ostvareni kroz programe Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Mjeru mogu koristiti osobe iz ciljne skupine, kao i one pravne osobe koje iste zapošljavaju putem ovog poticaja.
- *Poticanje osnivanja zadruga hrvatskih branitelja* – jednokratnom potporom od 150 tisuća kuna potiče se razvoj zadrugarstva kao posebnog oblika poduzetništva koje omogućava organizirano i stručno vođeno obavljanje djelatnosti, te njihov zajednički nastup na tržištu. Godišnje se financijska potpora daje za 20 zadruga.
- *Potpora pojedinačnim projektima* – namijenjena je za otvaranje novih radnih mjesta za najmanje tri osobe iz ciljne skupine. Poticaj od 100 tisuća kuna dodjeljuje se onim osobama koje po objavljenom «Javnom pozivu» uz traženu dokumentaciju dostave najperspektivnije poslovne planove. Potporu godišnje koristi 23 gospodarska subjekta.

4.3. FINANCIJSKI SEKTOR

4.3.1. Bankovni sustav

Tablica 20. Struktura financijskog sustava (u milijunima kuna)

	XII 1999.		XII 2000.		XII 2001.		XII 2002.		XII 2003.		XII 2004.	
	iznos	%	iznos	%	iznos	%	iznos	%	iznos	%	iznos	%
1. Banke, konsolidirana imovina na bruto načelu	93.251,5	87,7	109.949,1	87,0	142.605,6	87,3	165.622,2	84,7	195.278,0	83,2	225.546,2	81,6
2. Otvoreni investicijski fondovi	26,0	0,02	191,1	0,2	1.432,5	0,9	2.797,5	1,4	3.258,8	1,4	4.867,8	1,8
3. Zatvoreni investicijski fondovi (PIF-ovi)*	2.717,7	2,6	3.736,3	3,0	3.795,6	2,3	3.051,7	1,6	1.027,4	0,4	1.194,0	0,4
4. Osiguravajuća društva	7.620,2	7,2	8.615,5	6,8	9.670,1	5,9	11.096,8	5,7	12.688,6	5,4	14.406,5	5,2
5. Stambene štedionice	152,3	0,1	513,8	0,4	1.254,0	0,8	2.133,6	1,1	3.468,6	1,5	4.976,6	1,8
6. Mirovinski fondovi - obvezni (neto imovina)							2.119,7	1,1	4.677,3	2,0	7.913,2	2,9
7. Mirovinski fondovi - dobrovoljni (neto imovina)									29,6	0,0	96,9	0,0
8. Stedno kreditne zadruge	1.211,7	1,1	1.116,0	0,9	1.045,1	0,6	1.428,8	0,7	1.575,5	0,7	1.707,7	0,6
9. Lizing društva (procjena do 2002. XII)	1.330,4	1,3	2.210,6	1,7	3.523,4	2,2	7.328,3	3,7	12.702,8	5,4	15.739,4	5,7
UKUPNO	106.309,7	100	126.332,3	100,0	163.326,3	100,0	195.578,5	100,0	234.706,6	100,0	276.448,4	100,0
Bilješka:												
* na tome PIF-ovi	2.335,0	2,2	3.242,2	2,6	3.183,3	1,9	388,8	0,2				

Na kraju prve polovice 2005. godine bankarski sektor Republike Hrvatske činile su 34 poslovne banke i četiri stambene štedionice, a ukupna aktiva sektora iznosila je 241,1 milijardu kuna. Udio poslovnih banaka u ukupnoj aktivni bankarskog sektora iznosio je 97,8%, dok se 2,2% odnosilo na stambene štedionice.

U odnosu na kraj 2004. godine broj banaka smanjen je za tri: dvije su banke pripojene drugim bankama, a u jednoj je banci započeo proces redovne likvidacije. S obzirom na to da su dvije banke koje su pripojene bile u stranom vlasništvu, a banka koja je pokrenula proces likvidacije u domaćem, broj banaka u (većinskom) stranom vlasništvu smanjio se na 13, a broj banaka u (većinskom) domaćem vlasništvu na 21 banku.

Tablica 21. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo)

	U domaćem vlasništvu	U stranom vlasništvu
1999.	40	13
2000.	23	20
2001.	19	24
2002.	23	23
2003.	22	19
2004.	22	15
VI./2005.	21	13

U okviru bankarskog sektora djeluje šest grupa banaka osnovanih u skladu s *Odlukom o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka* (NN 17/03). U strukturi poslovanja svih grupa izrazito dominira nadređena banka, a i nadalje je prisutno smanjenje broja podređenih banaka kao posljedica integrativnih procesa u bankarskom segmentu grupa banaka.

Tablica 22. Ukupna aktiva banaka (u milijunima kuna)

	XII./2002	XII./2003		XII./2004		VI./2005	
	Iznos	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Ukupna aktiva	174.139,2	204.115,0	17,2	229.305,2	12,3	235.748,1	2,8

Udio aktive banaka u (većinskom) stranom vlasništvu u ukupnoj aktivni svih banaka na kraju prve polovice 2005. godine u odnosu na kraj 2004. godine neznatno se smanjio (za 0,10 postotnih bodova) i iznosio je 91,2%. Udio broja banaka u (većinskom) stranom vlasništvu pao je na 38,2% ukupnoga broja banaka.

U drugoj polovici 2004. i prvoj polovici 2005. godine došlo je do nekoliko izmjena bankovne regulative. Minimalna potrebna devizna potraživanja koja banke moraju održavati u odnosu prema deviznim obvezama smanjena su u veljači 2005. godine pa se umjesto dotadašnje pokrivenosti od 35% traži pokrivenost od 32% (*Odluka o izmjeni Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima NN 22/05*).

Nadalje, od kolovoza 2004. banke su dužne obračunavati graničnu obveznu pričuvu osnovica koje je pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u određenom obračunskom razdoblju i prosječnoga dnevnog stanja navedenih izvora sredstava u početnom obračunskom razdoblju (*Odluka o obveznoj graničnoj pričuvi, NN 99/05*). U veljači 2005. godine povećana je stopa granične obvezne pričuve sa dotadašnjih 24% na 30% (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj graničnoj pričuvi, NN 24/05*), a u svibnju 2005. je stopa dodatno povećana na 40%, jer je neto prirast inozemne pasive nastavljen (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj graničnoj pričuvi, NN 64/05*).

Odluka o obveznoj pričuvi je u prvoj polovici 2005. godine mijenjana u dva navrata: prvo je u ožujku postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve povećan sa dotadašnjih 60% na 70% (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj pričuvi, NN 34/05*), nakon čega je u svibnju povećan iznos obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve koji se uključuje u obračunati kuskni dio obvezne pričuve i izvršava u kunama sa dotadašnjih 42% na 50% (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj pričuvi, NN 44/05*).

Temeljem izmjena Međunarodnih računovodstvenih standarda koje banke, kao i druga trgovačka društva u Republici Hrvatskoj, primjenjuju izravno, podzakonskim aktima Hrvatske narodne banke (*Odluka o kontnom planu za banke, NN 115/03* i *Odluka o statističkom izvješću banke, NN 166/03*) ista je problematika uređena zasebno. Obzirom na reviziju Međunarodnih računovodstvenih standarda te donošenje novih Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja koji su stupili na snagu 2005. godine, HNB priprema izmjene dijela svojih podzakonskih akata donesenih 2003. godine (*Odluka o kontnom planu za banke, Odluka o statističkom izvješću banaka, Odluka o nadzornim izvješćima banaka, Odluka o konsolidiranim financijskim izvješćima banaka i Odluka o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka*).

U okviru promjene podzakonskih akata uključeni su povećani zahtjevi prema bankama vezani uz praksu vrednovanja i izvještavanja o valutnom riziku njihovih dužnika. Cilj je promjene pratiti valutno inducirani kreditni rizik koji proizlazi iz velike eurizacije bilanci hrvatskih banaka.

U 2005. godini nastavljen je rad na usklađivanju zakona i podzakonskih akata s direktivama Europske unije, pa se u razdoblju od 2006. do 2008. planira donošenje regulative iz područja financijskih konglomerata, likvidacije banaka i elektronskog novca.

Tijekom 2004. i 2005. godine intenzivirane su pripreme za implementaciju novoga kapitalnog standarda (Basel II) u nacionalnu regulativu. Sredinom 2004. godine počela je s radom radna skupina sa zadaćom implementacije načela Basela II, anketirane su banke o njihovim planovima u vezi s Baselom II, te su održani bilateralni radni sastanci s najvećim bankama. Usporedo s tim uspostavljeni su kontakti, kroz memorandume o razumijevanju, s *home supervisorima* iz Austrije, Italije i Mađarske, te *host supervisorima* iz Bosne i Hercegovine. Prema sadašnjim preliminarnim planovima, Hrvatska namjerava implementirati rješenja iz Basela II i relevantnih direktiva Europske unije u nacionalno zakonodavstvo ne prije 2010. godine. Ti planovi temelje se na spremnosti banaka i supervizije u RH za efikasno uvođenje novog kapitalnog standarda s ciljem izgradnje institucionalnih kapaciteta te da se ne dovede u pitanje tekuće operativno poslovanje banaka i obavljanje supervizije.

U srpnju 2005. godine Hrvatska narodna banka izdala je prvi broj polugodišnje publikacije *Makrobonitetna analiza* koju priprema Direkcija za financijsku stabilnost.

U prosincu 2004. usvojen je novi Zakon o osiguranju depozita (NN 177/04.).

U prosincu 2004. donesena je *Odluka o obvezi dostavljanja Izvješća o podacima platnog prometa* (NN 189/04), slijedom čega je HNB započela s prikupljanjem statističkih podataka iz platnog prometa banaka i kartičnih kuća u skladu s prihvaćenim međunarodnim standardima u tom području. Prva su izvješća u HNB-u zaprimljena u srpnju 2005. godine.

Izmjenom i dopunom *Odluke o hrvatskom sustavu velikih plaćanja i o namiri na računima banaka u Hrvatskoj narodnoj banci* (NN 34/05 i 74/05) uspostavljen je novi model izvršenja platnih transakcija vezanih za sustav prijeboja i namire vrijednosnih papira, čime se rješava višegodišnji problem koji se odnosi na skraćivanje roka namire u skladu s međunarodno usvojenim standardima. Novim modelom uspostavljen je tzv. DVP (Delivery Versus Payment – isporuka uvjetovana plaćanjem) uz izvršenje svih platnih transakcija na osnovi trgovanja vrijednosnim papirima preko HSVP-a. Središnja depozitarna agencija kao poseban sudionik HSVP-a obavlja sve poslove vezane uz obračun platnih transakcija preko prolaznog računa za namiru trgovanja vrijednosnim papirima od 4. srpnja 2005.

4.3.2. Regulacija deviznog sustava

Postojeće stanje

U okviru procesa liberalizacije deviznog sustava Republika Hrvatska je tijekom 2005. godine ukinula najveći dio kapitalnih ograničenja iz područja poslovanja s vrijednosnim papirima. Tako je 24. ožujka 2005. stavljena izvan snage Odluka koja je ograničavala ulaganje nerezidenata u domaće vrijednosne papire i udjele u domaćim investicijskim fondovima. Jedina preostala restrikcija kod ulaganja nerezidenata u domaće vrijednosne papire odnosi se na ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija Republike Hrvatske.

Također, 24. ožujka 2005. prestala je važiti Odluka koja je rezidentima ograničavala izdavanje kratkoročnih vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj te je time izdavanje vrijednosnih papira od nerezidenata u Republici Hrvatskoj postalo slobodno.

Donošenjem nove Odluke koja regulira način i uvjete ulaganja rezidenata u strane vrijednosne papire, od 24. ožujka 2005. liberalizirana su portfeljna ulaganja na način da su rezidentima dopuštena ulaganja u sve strane vrijednosne papire neovisno o sjedištu izdavatelja ili njegovu kreditnom rejtingu. Rezidenti fizičke osobe moraju kupoprodaje stranih vrijednosnih papira obavljati preko domaćih brokera i dati ih u skrb kod domaćih banaka. Kod ulaganja rezidenata u udjele u stranim investicijskim fondovima zahtijeva se uzajamnost.

Provedbene mjere

Cilj Republike Hrvatske u 2006. godini jest liberalizacija ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija. Isto će biti provedeno izmjenom Zakona o deviznom poslovanju.

U 2008. godini cilj je Republike Hrvatske ukinuti obvezu korištenja financijskih posrednika, brokera i skrbnika prilikom ulaganja rezidenata fizičkih osoba u strane vrijednosne papire. Isto će biti provedeno izmjenom Zakona o deviznom poslovanju.

Za mjere u okviru regulacije deviznog sustava ne predviđaju se fiskalni učinci.

4.3.3. Nadzor nebankovnog sektora

Nadzor nebankovnog financijskog sektora u Republici Hrvatskoj je u skladu sa posebnim zakonima koji uređuju ovo područje u nadležnosti triju institucija - Komisije za vrijednosne papire, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.

Komisija za vrijednosne papire neposredno kontrolira financijske institucije kao što su: investicijski fondovi, privatizacijski investicijski fondovi, burze, središnja depozitarna agencija kao i sve emisije vrijednosnih papira i promete na burzama.

Zaključno s 30. lipnja 2005. u Hrvatskoj je registrirano 55 otvorenih investicijskih fondova s neto-imovinom od 6,9 milijardi kuna i pet zatvorenih investicijskih fondova s neto-imovinom od 1,4 milijarde kuna. Istodobno, u Hrvatskoj je registrirano i 20 društava za upravljanje investicijskim fondovima, dok je prvih šest banaka dominantno u obavljanju depozitnih poslova za investicijske fondove.

Sav promet dionicama na dvjema burzama u Republici Hrvatskoj - Zagrebačkoj burzi i Varaždinskoj burzi, također je pod nadležnošću Komisije. Na Zagrebačkoj je burzi na kraju lipnja 2005. tržišna kapitalizacija bila 94,6 milijardi kuna, a na Varaždinskoj je u istom razdoblju tržišna kapitalizacija bila 55 milijardi kuna.

Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja nadzire četiri obvezna mirovinska fonda s imovinom od 9,5 milijardi kuna i dvanaest dobrovoljnih mirovinskih fondova s imovinom od 132,4 milijuna kuna. Agencija još nadzire i rad Središnjeg registra osiguranika (REGOS) koji je tehničko tijelo osnovano radi prikupljanja i distribucije uplaćenih doprinosa za obvezne mirovinske fondove.

Direkcija za nadzor društava za osiguranje obavlja nadzor poslovanja društava za osiguranje, posrednika u osiguranju i zastupnika u osiguranju.

Na kraju 2004. godine u Republici Hrvatskoj poslovalo je ukupno 26 društava, od čega 24 društva za osiguranje i dva društva za reosiguranje. Od 24 društva za osiguranje, četiri su provodila isključivo poslove životnih osiguranja, osam poslove neživotnih osiguranja, dok je 12 društava provodilo poslove i životnih i neživotnih osiguranja. Postoji i 11 društava za posredovanje u osiguranju i više od 150 zastupnika u osiguranju.

U 2004. godini društva za osiguranje ostvarila su ukupnu zaračunatu bruto premiju u visini 6,63 milijardi kuna, od čega se 1,57 milijardi kuna odnosi na premiju životnih osiguranja, a 5,06 na premiju neživotnih osiguranja.

Prema stanju bilance na dan 31. prosinca 2004. vrijednost ukupne aktive na razini društava za osiguranje i reosiguranje iznosila je 14,4 milijarde kuna i za 13,5% je veća u odnosu na vrijednost aktive (imovine) iskazane na razini djelatnosti u 2003. godini.

Sukladno mjerama koje su definirane PEP-om 2005. - 2007., donesen je u četvrtom tromjesečju 2005., kao pretpostavka za osnivanje novoga jedinstvenog tijela nadzora nebankovnog financijskog sektora, Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga. Ovim se zakonom objedinjuju postojeće institucije za nadzor nebankovnog financijskog sektora u jedinstvenu nadzornu instituciju nebankovnog financijskog sektora - Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija). U skladu sa navedenim Zakonom, početak rada Agencije predviđa se od 1. siječnja 2006. Agencija će obavljati nadzor nad poslovanjem:

- burzi i uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava i izdavatelja vrijednosnih papira,
- društava za upravljanje investicijskim, privatizacijskim investicijskim i mirovinskim fondovima, investicijskim fondovima, privatizacijskim investicijskim fondovima, mirovinskim fondovima, Fondom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljeničkim fondom,
- brokerskih društava, brokera i investicijskih savjetnika,
- institucionalnih ulagatelja,
- Središnje depozitarne agencije,
- Središnjeg registra osiguranika,
- društava za osiguranje, mirovinskih osiguravajućih društava, zastupnika i posrednika u osiguranju,
- pravnih osoba koje se bave poslovima *leasinga* i *factoringa*, osim ako ih banke obavljaju unutar svoje registrirane djelatnosti,

a sve u skladu s ovim Zakonom i zakonima koji uređuju predmetnu materiju.

Uspostava jedinstvene institucije za nadzor financijskih institucija nebankovnog financijskog sektora svojim će regulatornim i nadzornim aktivnostima pridonijeti očuvanju stabilnosti financijskog sustava i sprječavanju da se specifični rizici institucija pretvore u sistemske rizike cijeloga financijskog sektora. Ovo će osobito doći do izražaja kad se Agenciji u budućnosti pridruži i Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka. Uspostavom takve institucije za konsolidirani nadzor ukupnoga financijskog sektora, stvaraju se pretpostavke i za donošenje jedinstvenoga Zakona o financijskim uslugama. U 2006. godini očekujemo i uključivanje projekta Agencije u PHARE program.

Osim toga zakona, doneseni su odnosno planira se donošenje još nekih zakona u području nebankovnog financijskog sektora, što će pridonijeti poboljšanju zakonodavnog i nadzornog okvira tog sektora te daljnjem razvoju ukupnoga financijskog tržišta.

Sukladno mjerama predviđenima u PEP-u 2005.-2007. u posljednjem tromjesečju 2005. donesen je Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, koji su djelomično usklađeni s Direktivama Europske unije (ostavljeno je prijelazno razdoblje s odredbama koje utvrđuju granicu adekvatnosti kapitala do kraja 2010. godine), a njihova se primjena planira od 1. siječnja 2006.

Primjenom novog Zakona o osiguranju omogućit će se bolja zaštita osiguranika, povećanje solventnosti društava za osiguranje i bolje upravljanje rizicima, te će se stvoriti pretpostavka za učinkovit nadzor poslovanja društava za osiguranje. Ekonomski učinci novoga zakona ostvarit će se prvenstveno kroz veće ulaganje društva za osiguranje na tržištu kapitala u vlasničke i dugoročne dužničke vrijednosne papire.

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu uvodi liberalizaciju premija osiguranja, bolju zaštitu žrtava u prometu te učinkovito ostvarivanje njihovih zahtjeva za naknadom štete.

Kao što je predviđeno, u četvrtom tromjesečju 2005. donesen je i novi Zakon o investicijskim fondovima. Zakonom su definirani otvoreni, zatvoreni i fondovi rizičnog kapitala (*venture capital funds*). Otvoreni fondovi, prema odredbama ovoga Zakona potpuno su usklađeni s UCITS III pravilima koja su određena dvjema direktivama Europskog parlamenta i Vijeća (2001/107/EZ i 2001/108/EZ). Zatvoreni investicijski fondovi nisu predmet Direktiva, pa ih Zakon definira u skladu s nacionalnim potrebama jednako kao i fondove rizičnog kapitala. Ekonomski učinci ovoga Zakona najviše se očituju kroz razvoj tržišta kapitala odnosno kroz razvoj investicijskih navika klasičnih štediša. Ovdje se najviše očekuje od fondova rizičnog kapitala koji svojim ulaganjima mogu restrukturirati postojeće tvrtke, ali i pokrenuti nove tvrtke koje imaju komparativne prednosti poslovanja u Republici Hrvatskoj. Primjena ovoga Zakona planira se od 1. siječnja 2006.

U četvrtom tromjesečju donosi se i Zakon o računovodstvu. Prema odredbama Zakona, u Hrvatskoj se primjenjuju Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (International Financial Reporting Standards (IFRS)). IFRS zapravo nadomješta odredbe IV. i VII. Direktive Europske unije. Prema odredbama Zakona, osniva se nacionalni Odbor za standarde financijskog izvještavanja koji će kao službeno tijelo prevoditi, usklađivati i tumačiti primjenu IFRS-ova. Članove Odbora imenovati će Vlada RH na prijedlog ministra financija.

Općenito, primjena IFRS-ova podrazumijeva i usvajanje standarda koje objavljuje International Accounting Standards Board (IASB). Ekonomski učinak ovoga Zakona najviše će se osjetiti u mogućnosti uspoređivanja kategorija i rezultata poslovanja kompanija koje posluju u Hrvatskoj i u drugim zemljama članicama Europske unije sa zemljama koje primjenjuju IFRS-ove. Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2006.

U prvom tromjesečju 2006. planira se donošenje Zakona o leasingu. Taj je zakon posebno važan jer je *leasing* industrija, pojedinačno gledano i u odnosu na BDP po imovini druga industrija u Hrvatskoj. Petnaest *leasing* društava raspolaže s imovinom u vrijednosti oko 15 milijardi kuna, računajući operativni i financijski *leasing*. Zakonom o *leasingu* definirati će se položaj leasing društva s računovodstvenog i poreznog aspekta. Ekonomski učinak leasing industrije u Hrvatskoj odrazio se na intenzivni rast inozemnog duga, posebice kad je HNB uvela graničnu obveznu pričuvu na sve izvore iz inozemstva. Tako su *leasing* kompanije postale SPV (*special purpose vehicle*) za matične banke. Donošenjem Zakona o *leasingu*, društva će biti pod nadzorom Agencije (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga) koja će donositi i sve provedbene akte iz poslovanja *leasing* društava.

U pripremi je i Zakon o sekuritizaciji koji se planira dovršiti u 2006. godini.

Ostale zakonodavne mjere

Zakon o izmjenama i dopunama zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje donesen je i stupio je na snagu u trećem tromjesečju 2005. Ovim je zakonom proširena namjena korištenja stambenih kredita, uvodi se međufinanciranje, smanjuje se iznos državnih poticajnih sredstava na osnovicu od 5 000 kuna se 25% na 15% raspoložive stambene štednje, a državna poticajna sredstva tijekom jedne kalendarske godine mogu se odobriti stambenom štediši samo u jednoj stambenoj štedionici, čime se smanjuje mogućnost zlouporabe toga prava.

4.4. TRŽIŠTE RADA

4.4.1. Nacionalni akcijski plan zapošljavanja

Postojeće stanje

Ključni pokazatelji tržišta rada od 2000. do 2004. godine upućuju na porast zaposlenosti od 0,6% i povećanje stope zaposlenosti sa 42,6% na 43,5%, pad nezaposlenosti od 10,7% i smanjenje stope nezaposlenosti sa 16,1% na 13,8 %. Unatoč navedenom poboljšanju stanja na tržištu rada, ipak preostaju značajni problemi u njegovu funkcioniranju, budući da je još uvijek visoka stopa nezaposlenosti mladih osoba, a i na dugotrajno nezaposlene osobe otpada više od polovine ukupne nezaposlenosti. Zbog nužnosti usmjeravanja mjera aktivne politike zapošljavanja na posebno osjetljive skupine na tržištu rada, u kolovozu 2005. godine ukinut je opći program subvencioniranog zapošljavanja koji se provodio od ožujka 2002. i obuhvatio ukupno 77.086 osoba, a temeljem kojeg je tijekom 2005. godine zaposleno 16.177 osoba uz subvenciju u ukupnom iznosu 337.476.140,00 kuna.

Usvajajući svih deset smjernica Europske strategije zapošljavanja, usvojen je prvi Nacionalni akcijski plan zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008. godine temeljem kojeg je u tijeku priprema i izrada provedbenih mjera za 2006. godinu. Novi ciklus mjera aktivne politike zapošljavanja zasnovan je na uskoj međuresornoj suradnji s decentraliziranim financiranjem na način da svaki nositelj provedbene mjere planira i osigurava sredstva za provedbu. Istovremeno je pokrenut i postupak za korištenje pretpripravnih fondova Europske unije kroz program PHARE 2005 "Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključivost", za koji je u tijeku potpisivanje Memoranduma o razumijevanju o sudjelovanju Republike Hrvatske u poticajnim mjerama Zajednice na području zapošljavanja.

Tijekom 2005. godine provedena je i planirana mjera implementacije Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, koji je izmijenjen u dijelu osiguranja sigurnog i trajnog financiranja novčanih poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom na način da je diobom općeg doprinosa za zapošljavanje osiguran redovan prihod Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u iznosu od oko 60.000.000,00 kuna godišnje. Sada je u tijeku usvajanje provedbenih propisa o načinu ostvarivanja novčanih poticaja za potrebne prilagodbe radnih mjesta, nabavu opreme i povrat doprinosa koje poslodavci podmiruju na plaće zaposlenih osoba s invaliditetom.

Na području zaštite na radu doneseni su provedbeni propisi odnosno pravilnici kojima su u nacionalno zakonodavstvo implementirane Direktive Europske unije broj 92/270/EEC, 92/58/EEC, 92/269/EEC i 89/654/EEC, a na inicijativu Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu usvojen je Nacionalni program zaštite na radu.

Provedbene mjere

Temeljem usvojenoga Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008. godine, početkom 2006. započet će novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja koje će svojom operativnom razradom biti usmjerene na :

- uspostavu učinkovitog rada s nezaposlenim osobama na temelju individualnih profesionalnih planova zapošljavanja, obrazovanju i osposobljavanju za traženje zaposlenja,

- smanjivanje prosječnog vremena potrebnog za registraciju subjekata malog i srednjeg gospodarstva te na podršku u pristupu kapitalu za tehnološki razvoj i otvaranje novih radnih mjesta,
- izmjenu srednjoškolskog sustava obrazovanja sa sadašnje preuranjene specijalizacije i uskog strukovnog obrazovanja na stjecanje općih temeljnih vještina u cilju veće fleksibilnosti pri izboru zanimanja,
- reformu strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih,
- stvaranje uvjeta za tripartitno sudjelovanje u obrazovanju i cijeloživotnom učenju stimulirajući kolektivno pregovaranje o financiranju strukovnog cijeloživotnog obrazovanja,
- uvođenje standarda za identifikaciju raznih oblika diskriminacije pri zapošljavanju i osiguranju mehanizama za njihovo uklanjanje,
- poticanje prelaska od neprijavljenog rada prema službenom gospodarstvu putem poticaja i povećanjem kazni,
- razvoj zaostalih područja osnivanjem poduzetničkih zona i stvaranjem lokalnih razvojnih agencija.

Procjena fiskalnog učinka

S obzirom na okolnost da je upravo u tijeku izrada međuresornih operativnih mjera provedbe usvojenih mjera aktivne politike zapošljavanja za 2006. godinu za koje su nositelji mjera samostalno planirali potrebna financijska sredstva u okviru proračuna za 2006. godinu, ocjenu fiskalnog učinka moguće je dati samo na temelju ukupno planiranih sredstava za provedbu pojedinačnih mjera poticanja otvaranja novih radnih mjesta, podizanje znanja i vještina svih sudionika na tržištu rada i provedbe aktivnih mjera za zapošljavanje nezaposlenih osoba. Za navedene su aktivnosti nositelji mjera planirali u proračunu za 2006. godinu ukupan iznos od oko 650,000.000,00 kuna što će biti izravni rashodi iz proračuna

Možebitne pozitivne učinke koje će provedene mjere imati na proračun u vidu njegovih prihoda zasad je vrlo teško procijeniti, jer će isti ovisiti o porastu zaposlenosti, smanjenju neprijavljenog rada i porastu ekonomske moći i gospodarstva i pojedinaca, što može imati pozitivnih učinaka na proračunske prihode.

Pri tom valja napomenuti da pojedine mjere usmjerene normativnim aktivnostima ili reformama pojedinih sustava neće iziskivati posebna sredstva jer su u okviru redovnih aktivnosti tijela državne uprave.

Institucionalno uređenje

Jedna od najvažnijih institucija na tržištu rada u Republici Hrvatskoj jest Hrvatski zavod za zapošljavanje koji je, u cilju svoga jačeg utjecaja na fleksibilnost tržišta rada usmjerio svoje aktivnosti na slijedeća područja :

- novi individualni pristup nezaposlenim osobama utemeljen na individualnim profesionalnim planovima,
- osnivanje partnerstva s privatnim agencijama na nacionalnoj i lokalnoj razini
- centralizacija sustava informacija, te njegova otvorenost i pristupačnost svim korisnicima.

U cilju jačanja osposobljenosti i stručne spremnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u tijeku je provedba nekoliko CARDS programa i već spomenutog PHARE programa i to kako slijedi:

1. CARDS 2001 "Restrukturiranje tržišta rada" u okviru kojega je:
 - izrađena strategija profesionalnog usmjeravanja i uspostavljen sustav CASCAID programa,
 - trenirano 26 savjetnika za rad s osobama s invaliditetom i teže zapošljivim osobama,
 - uspostavljeno sedam Centara za potporu poslovnim promjenama sa svrhom pružanja usluga radnicima poduzeća koja se nalaze u procesu restrukturiranja.
2. CARDS 2002 i CARDS 2004 "Lokalna partnerstva za zapošljavanje" od kojih se očekuje da na razinama županija unaprijede spoznaje o tržištu rada, osnaže razvoj ljudskih potencijala i smanje stopu nezaposlenosti i to:
 - usklađivanjem strukovnog obrazovanja s trenutnim i predvidivim potrebama tržišta rada županija.
3. CARDS 2003 "Decentralizacija i restrukturiranje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje" provodi se u cilju jačanja regionalne i lokalne sposobnosti HZZ-a kroz unaprjeđenje vještina, tehnološkog znanja i iskustva potrebnog za decentralizirano djelovanje što će imati učinak na izravnije uključivanje u lokalne razvojne planove i inicijative.
4. PHARE 2005 "Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost" provode se s ciljem ojačanja ekonomske i socijalne kohezije najosjetljivijih skupina u hrvatskom društvu na način da se poveća njihova zapošljivost mjerama aktivne politike zapošljavanja kreiranih prema njihovim potrebama. Od ovog se projekta očekuje:
 - temeljita evaluacija postojećih mjera za poticanje zapošljavanja,
 - osmišljavanje nove palete mjera, koje će uključiti i one stare mjere koje su ocijenjene učinkovitim,
 - veću stručnu spremnost zaposlenih pri kreiranju i provođenju aktivne politike zapošljavanja,
 - povećanje razine zapošljivosti skupina kojima prijeti socijalna isključenost.

4.4.2. Sustav socijalne sigurnosti

Sustav socijalne sigurnosti u Republici Hrvatskoj predstavlja mrežu prava i mjera na području zapošljavanja i zaštite od nezaposlenosti, na području obrazovanja, zdravstvene zaštite, mirovinskog sustava, stanovanja, obiteljske politike te socijalne skrbi i pomoći. U svrhu sprječavanja socijalne isključenosti najugroženijih hrvatskih građana i borbe protiv siromaštva, sustavnom se državnim politikom provodi zaštita socijalno osjetljivih skupina koja podrazumijeva pomoć djeci u obliku dječjeg doplatka, roditeljima u obliku porodiljnih naknada, pomoć mladima, obiteljima, starim i nemoćnim osobama, osobama s invaliditetom, osobama lišenima poslovne sposobnosti, djeci i mladima s poremećajima u ponašanju, žrtvama nasilja, ovisnicima o drogama i drugim opojnim sredstvima, žrtvama trgovanja ljudima, nacionalnim manjinama i pomoć nezaposlenima u obliku naknada nezaposlenim osobama. Cjelokupan sustav socijalne sigurnosti obuhvaća niz prava navedenih skupina u pogledu savjetovanja, pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća, pomoći za uzdržavanje, pomoći za podmirenje troškova stanovanja, jednokratne pomoći, doplatka za pomoć i njegu, pomoći i njege u kući, osobne invalidnine, osposobljavanja za samostalni život i rad, skrbi izvan vlastite obitelji i druge pomoći.

Sustav socijalne sigurnosti u narednom razdoblju je obilježen značajnim promjenama i to u području obiteljske politike, obrazovanja, zapošljavanja, mirovinskog osiguranja te zdravstva

i zdravstvenog osiguranja kao i u području socijalne skrbi koje zauzima značajno mjesto. U tom sustavu socijalna skrb čini posljednju zaštitnu mrežu sa svrhom zbrinjavanja i uključivanja u društvo socijalno najugroženije populacije, odnosno socijalno osjetljivih skupina.

Projekt razvoja sustava socijalne skrbi, koji je rezultat suradnje Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Svjetske banke, uslijedio je kao odgovor na potrebu za sustavnim promjenama u ovom području.

Projektom se nastoji uspostaviti novi, racionalniji i djelotvorniji sustav usmjeren prema socijalno najugroženijim građanima, odnosno socijalno osjetljivim skupinama. To podrazumijeva dalju decentralizaciju i prenošenje ovlasti na jedinice područne (regionalne) samouprave kako bi službe bile što djelotvornije i dostupnije građanima; sustavnije poticanje i financijsku potporu djelovanju nevladinih organizacija i humanitarnih udruga; bolju usmjerenost novčanih naknada; kvalitetnije pružanje socijalnih usluga u instituciji i izvaninstituciji, pri čemu će se uvažavati specifičnosti određenih područja uvjetovane običajima i načinom življenja, te potreba i interesa korisnika; kvalitetniju informiranost o socijalnim pravima, te informatizaciju sustava. Ovakav model sustava socijalne skrbi pridonijet će razvoju raznovrsnosti usluga, a time i kvalitetnijoj skrbi o korisnicima.

U procesu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, sustav socijalne skrbi i nadalje će se usklađivati s kriterijima i standardima važećima u zemljama Europske unije. S tim je ciljem Republika Hrvatska potpisala ugovora sa Svjetskom bankom o zajmu u iznosu od 31 milijuna eura za Projekt sustava socijalne skrbi.

Projekt će provoditi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa svim mjerodavnim institucijama, a čine ga tri komponente:

1. poboljšanje u pružanju socijalnih usluga - putem razvoja niza socijalnih programa, počevši od prevencije, preko povećanja kvalitete u pružanju usluga, do reintegracije korisnika u zajednicu. Socijalne usluge postat će djelotvornije, u većoj mjeri orijentirane prema obitelji i temeljene na načelu inkluzije;
2. osnaživanje informacijskog i upravljačkog sustava socijalne skrbi - uvođenjem informacijskog i upravljačkog sustava podržat će se novi model organizacije socijalne skrbi koji će se temeljiti na načelu „one-stop-shop- a“, što će rezultirati boljom uslugom korisnicima i boljom organizacijom rada u centrima za socijalnu skrb;
3. poboljšanje infrastrukture u ustanovama socijalne skrbi, što uključuje izgradnju 13 novih centara za socijalnu skrb i adaptaciju 13 postojećih centara, te poboljšanje sanitarno-higijenskih uvjeta u 57 domova socijalne skrbi, čime će se pridonijeti podizanju kvalitete življenja korisnika, a time i sveukupnoj kvaliteti pružanja usluga.

Realizacijom projekta koji se temelji na analizi i evaluaciji postojećeg sustava socijalne skrbi te koji prati standarde Europske unije, poboljšat će se ukupni institucionalni okvir, s posebnim naglaskom na poboljšanje položaja najugroženijeg dijela stanovništva, odnosno socijalno osjetljivih skupina. Uspješnost realizacije Projekta razvoja socijalne skrbi uvelike ovisi o povezanosti unutar cjelokupnoga sustava socijalne sigurnosti.

U pogledu mirovinskog sustava koji čini jednu od komponenata cjelokupnoga sustava socijalnog osiguranja, u 2005. godini usvojen je novi Zakon o mirovinskom osiguranju. Sukladno Zakonu, počevši od 2006. godine mirovine će se usklađivati na načelu 50%:50% što podrazumijeva primjenu kompozitne formule usklađivanja i prema rastu plaća i prema

troškovima života. Promjena usklađivanja mirovina prema navedenoj formuli bit će dugoročno održiva za proračun, a omogućit će umirovljenicima, s jedne strane, sudjelovanje u sveukupnoj produktivnosti kroz dio koji će se usklađivati s rastom plaća, a s druge strane zadržat će se realna vrijednost mirovina usklađivanjem dijela s troškovima života.

U svrhu isplate duga umirovljenicima Zakonom o Umirovljeničkom fondu osnovan je posebni fond koji će primati dionice i druge vlasničke udjele države kako bi se provela Odluka Ustavnog suda iz 1998. godine. Fond je osnovan kao investicijski fond kojim upravlja Društvo za upravljanje fondom. Dug umirovljenicima procijenjen je na 13,8 milijardi kuna, koji će se, ovisno o izboru svakog pojedinog umirovljenika, isplaćivati tijekom 2006. i 2007. godine uz 50% popusta ili će se isplatiti u cjelokupnom iznosu tijekom osam godina, nakon dvogodišnjeg razdoblja počeka.

U svrhu sprječavanja socijalne isključenosti pojedinih skupina stanovništva provode se mjere i na području obrazovanja i politike zapošljavanja (mjere navedene u pripadajućim poglavljima) u sklopu cjelokupnog razvoja tih segmenata temeljenih na sprječavanju diskriminacije i omogućavanju jednakih šansi svim skupinama društva.

Mjere za provedbu anti-diskriminacijskih odredaba: prava manjina, izbjeglica, Roma- stanje i planovi, usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije

U Republici Hrvatskoj osigurana su prava pripadnicima svih nacionalnih manjina sukladno Ustavu, Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i ostalim zakonima i zakonskim propisima te međunarodnim standardima i međunarodnim dokumentima koje je Republika Hrvatska prihvatila. Člankom 15. Ustava jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina.

Donošenjem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u prosincu 2002. godine znatno su unaprijeđena prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, na državnoj razini osnovan je Savjet za nacionalne manjine, a na lokalnoj i regionalnoj razini izabrana su vijeća i predstavnici nacionalnih manjina radi sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu i procesu odlučivanja. Savjet za nacionalne manjine sastoji se isključivo od pripadnika nacionalnih manjina, a donosi odluku o rasporedu sredstava koja se za potrebe nacionalnih manjina osiguravaju u državnom proračunu. Na razini županije, grada i općine izabrano je 320 vijeća i 69 predstavnika nacionalnih manjina.

Ured za nacionalne manjine provodi aktivnosti na provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u dijelu koji se odnosi na vijeća i predstavnike nacionalnih manjina. U cilju provedbe zakona te učinkovitije suradnje s jedinicama lokalne i regionalne samouprave Ured je u suradnji sa Savjetom i nadležnim tijelima državne uprave organizirao 18 seminara o educiranju i osposobljavanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

U cilju nastavka provedbe Ustavnog zakona Ured će i u idućem razdoblju organizirati seminare. U studenom 2005. godine započet će s održavanjem regionalnih seminara u Osijeku, Splitu, Rijeci, a završni seminar održat će se 2006. godine u Zagrebu. Seminare će financijski podržati Misija OEES-a u Republici Hrvatskoj.

Sukladno članku 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o izboru članova predstavničkih tijela jedinca lokalne i područne (regionalne) samouprave, Vlada Republike Hrvatske 15. rujna 2005. godine donijela je Odluku o raspisivanju dopunskih

izbora za predstavnike nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave i to za pet predstavnika srpske nacionalne manjine za Gradsko vijeće Grada Drniša u Šibensko-kninskoj županiji, te za općinska vijeća općina Lovinac, Nijemci i Tovarnik u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Sukladno Odluci Vlade raspisani su i ponovljeni izbori za predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u Gradu Slavonskom Brodu. Izbori su održani 23. listopada 2005.

Nastavljeno je provođenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina održavanjem seminara u Splitu u rujnu 2005. godine, a provedba toga međunarodnog dokumenta nastavit će se i u narednom razdoblju.

Pozornost će se posvetiti provedbi Srednjoeuropske inicijative za zaštitu prava manjina. U pripremi je projekt o provedbi toga dokumenta, za što će se osigurati sredstva u iznosu od 150.000 kuna.

Nakon potpisivanja Sporazuma o zaštiti manjina sa Srbijom i Crnom Gorom 15. listopada 2004., koji je 18. ožujka 2005. potvrdio Hrvatski sabor, osnovat će se Mješoviti međuvladin odbor za provedbu navedenog sporazuma.

Donošenjem Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine, pristupilo se sustavnom rješavanju problema, uklanjanju svih oblika diskriminacije te stvaranju pretpostavki za integraciju i poboljšanje uvjeta života Roma. U okviru mjera koje će se provesti tijekom desetljeća osigurat će se bolji uvjeti života Roma: uređenje naselja (voda, struja, kanalizacija, pristupne ceste), besplatno predškolsko obrazovanje, bolji pristup čitavom sustavu obrazovanja, poboljšanja zdravstvene zaštite, posebice žena i djece i veće mogućnosti zapošljavanja.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske nastavlja osposobljavanje mladih Roma i Romkinja u 2005. i 2006. godini s ciljem da se osposobe za provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma, za pomoć u vođenju udruga i izrade projekata; osposobljavanje mladih predstavnika Roma za sudjelovanje u procesu odlučivanja. Do sada je održano šest seminara na kojima je sudjelovalo više od 70 mladih Roma i Romkinja.

Do kraja godine održat će se seminar o afirmaciji Roma putem medija te okrugli stol o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima.

Za provedbu mjera iz Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma osigurat će se sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu u iznosu od 1,020.000 kuna.

Ured za nacionalne manjine predložio je Projekt podrške Romima – projekt uređenja i urbanizacije romskih naselja u Međimurskoj županiji, te programe obrazovanja koji će se financirati iz sredstava PHARE 2005 i PHARE 2006 programa Europske komisije. Za navedeni projekt predložen je iznos od 1,3 milijuna eura iz PHARE 2005 i 2,5 milijuna eura iz PHARE 2006. U sufinanciranju projekta putem Ureda za nacionalne manjine Republika Hrvatska sudjeluje sa 167 tisuća eura za PHARE 2005 i 833 tisuća eura za PHARE 2006.

4.5. POLJOPRIVREDNI SEKTOR

Poljoprivreda

Ciljevi poljoprivredne politike usmjereni su na povećanje konkurentnosti sektora i na članstvo u Europskoj uniji. Zbog toga Vlada Republike Hrvatske nastavlja s primjenom mjera poljoprivredne politike koje će omogućiti promjenu strukture poljoprivrednih gospodarstava, dobro funkcioniranje tržišta i učinkovite javne usluge.

Unaprjeđenje tržišta zemljištem

Što se tiče promjene strukture poljoprivrednih gospodarstava provode se mjere potpore kupnji poljoprivrednog zemljišta putem modela kapitalnih ulaganja, a u rujnu 2005. godine u okviru bilateralne suradnje sa Švedskom započeo je i projekt "Okupnjavanje poljoprivrednog zemljišta" kojim će se definirati modeli okupnjavanja poljoprivrednog zemljišta. Izvršene se izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu kojem su glavne odrednice bile usmjerene na ubrzanje postupka privatizacije državnog poljoprivrednog zemljišta.

S ciljem uređenja tržišta poljoprivrednim zemljištem Vlada Republike Hrvatske će u idućem razdoblju pokrenuti aktivnosti za izradu Studije o zemljištu koja će dati smjernice za oblikovanje mjera zemljišne politike (sredstva planirana u sklopu predviđenog projekta Svjetske banke «Usklađivanje poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU»). Pokrenuti će se i aktivnosti za izmjenu Zakona o nasljeđivanju u cilju sprječavanja daljnjeg cijepanja i smanjenja veličine poljoprivrednih gospodarstava, uz puno uvažavanje zaštite imovinskih prava

Privatizacija poduzeća u državnom vlasništvu

Privatizacija preostale dvije velike poljoprivredno-prehrambene tvrtke (VUPIK i Sladorana Županja) koje su u većinskom vlasništvu države je u tijeku i biti će u najvećem dijelu završena do konca 2005. ili početkom 2006. godine.

Uređenje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tijekom 2005. godine donesen je Uredba o tržišnom redu za pšenicu koja je prvi korak u postupnom usklađivanju ovog područja s tržišnim mehanizmima Europske unije. Uredba ne sadrži sve elemente organizacije tržišta EU već propisuje zajamčenu i minimalnu cijenu. Značajno je da je planirana zajamčena cijena za pšenicu u 2005. godini usklađena s razinom cijena u Europskoj uniji.

S obzirom na česte poremećaje na tržištu goveđeg mesa tijekom 2006. godine predviđa se početak postupnog usklađivanja tržišta za goveđe meso s onim u Europskoj uniji. Usklađivanje tržišnih mehanizama za sve poljoprivredne proizvode sukladno promjenama organizacije tržišta u Europskoj uniji kontinuirana je aktivnost u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Državne potpore u poljoprivredi

U 2003. godini izvršena je reforma sustava državne potpore u poljoprivredi. Reformom su uz dosadašnji model poticanja proizvodnje (za konvencionalnu i ekološku biljnu i stočarsku proizvodnju) uvedeni novi modeli strukturne potpore: model dohodovne potpore (potpora nekomercijalnim gospodarstvima neovisna o vrsti i količini proizvodnje), model kapitalnih ulaganja (potpora investicijama u poljoprivredi za komercijalna gospodarstva) te model

ruralnog razvitka (nacionalne mjere). Reformom je u sustav ugrađen mehanizam za održavanje raspoloživog poljoprivrednog proračuna u zadanim okvirima na način da se proporcionalno smanjuju jedinični iznosi potpore ukoliko zahtjevi premaše raspoloživa sredstva.

U protekle tri godine udio ukupne državne potpore poljoprivredi u ukupnom BDP-u kretao se na razini nešto višoj od 1,0%. Cilj je poljoprivredne politike da se, u okviru raspoloživog proračuna, postupno povećava udio sredstava namijenjen za mjere strukturne potpore (u prvom redu za investicije u poljoprivredna gospodarstva). Usklađivanje državne potpore poljoprivredi, sukladno promjenama zajedničke poljoprivredne politike Europske unije, kontinuirana je aktivnost u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Ruralni razvitak

Tijekom 2005. godine izrađen je prijedlog SAPARD plana ruralnog razvitka koji je službeno upućen Europskoj komisiji na mišljenje. Slijedom preporuka FAO Strategije ruralnog razvitka za RH inicirane su aktivnosti za provedbu mjera ruralnog razvitka koje će se financirati iz nacionalnog proračuna.

Glavne aktivnosti u predstojećem razdoblju su izrada Pravilnika za provedbu SAPARD programa te priprema promotivnih aktivnosti vezanih uz promociju SAPARD programa na regionalnom nivou na području cijele Republike Hrvatske.

Agencija za plaćanja

U sklopu Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi tijekom 2005. godine u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva uz već postojeću administraciju koja provodi nacionalne mjere državne potpore uspostavljena je administrativna struktura za provedbu SAPARD plana ruralnog razvitka.

S ciljem uspostave pune funkcionalnosti za administriranje predpristupnih fondova Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi se ubrzano priprema za provedbu SAPARD mjera, akreditaciju i početak rada u 2006. godini. Dio Ravnateljstva koji provodi nacionalne mjere strukturne i tržišne potpore priprema se za usklađivanje administrativnih procedura i kontrole sa sustavom koji se primjenjuje u Europskoj uniji. Nastavljaju se aktivnosti na uspostavi Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IACS), kao nadogradnja na postojeći Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Poljoprivredna inspekcija

Tijekom prethodnog razdoblja reorganizirana je poljoprivredna inspekcija preuzimanjem inspeksijskih službi iz Državnog inspektorata i ureda državne uprave u županijama u organizacijsku strukturu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Aktivnosti poljoprivredne inspekcije usmjerene su na povećanje broja inspektora, edukaciju, opremanje i usklađivanje sa standardima Europske unije pri čemu će značajnu ulogu imati predviđeni projekt Svjetske banke i prepristupni fondovi Europske unije.

Poljoprivredna statistika

Uspostava sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN - Farm Accountancy Data Network), u početnoj je fazi u kojoj se razmatra njegoja moguća buduća organizacija.

U sklopu projekta Svjetske banke, čiji se početak očekuje u 2006. godini, predviđena je izrada studije i pilot projekta za uspostavu FADN-a.

Jedna od prioritarnih zadaća u sljedećem razdoblju je i definiranje budućih potreba za statističkim podacima sukladno metodologiji Europske unije te konzultacije s Državnim zavodom za statistiku o njihovom prikupljanju.

Projekt Svjetske banke "Prilagodba poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije"

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva sa timom Svjetske banke radi na pripremanju Projekta usklađivanja poljoprivrede s pravnom stečevinom Europske unije, čije se sklapanje planira sljedeće godine. Kako bi se ubrzala priprema Projekta ove je godine s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj potpisan Ugovor o dodjeli Predujma zajma broj 4180-HR za Projekt usklađivanja poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

Primarni cilj projekta je uspostava institucionalne strukture u poljoprivrednom sektoru kao i usklađivanje legislative s pravnom stečevinom Europske unije. Naglasak projekta je na Agenciji za plaćanje, zdravstvenoj ispravnosti hrane i sanitarnim i fitosanitarnim uvjetima i provedbi mjera ruralnog razvitka. Projekt se planira za razdoblje od 4 godine.

Vinogradarski katastar

Tijekom razdoblja 2003.-2005. iz državnog proračuna izdvajana su sredstva za izradu vinogradarskog katastra (po 2 milijuna kuna godišnje). Izvršena su potrebna avio snimanja, napravljene su digitalizirane orto-foto snimke koje su unesene u bazu podataka. Očekuje se da će se do konca 2006. godine formirati potpun digitalizirani katastar. Nakon toga (tijekom 2007 i 2008. godine) slijedi prikupljanje i unos preostalih podataka o vinogradima (sorte, trsovi, uzgojni oblik, nagib i dr.).

Fitosanitarno područje

U fitosanitarnom području u 2005. godini stupila su na snagu dva temeljna propisa: Zakon o biljnom zdravstvu (primjena od 2006. godine) i Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (primjena od 2007. godine). U izradi su glavni provedbeni propisi kojima će se detaljnije urediti zdravstvena kontrola bilja u prometu i registracija sredstava za zaštitu bilja i njihovo plasiranje na tržište i omogućiti primjena novih zakona u praksi. Istovremeno, u cilju jačanja institucionalnih okvira povećan je broj zaposlenih u službi biljnog zdravstva.

U sljedećem razdoblju aktivnosti će biti usmjerene na izradu provedbenih propisa na temelju novih zakona. Zbog lošeg stanja postojećih objekata Zavoda za zaštitu bilja planira se početak gradnje nove zgrade u okviru projekta Svjetske banke. Cilj je podići na višu razinu kvalitetu i stručnost praćenja štetnih organizama bilja i dosizanje fitosanitarnih standarda koji se primjenjuju na jedinstvenom tržištu Europske unije. Planira se povećanje zaposlenih u službi zaštite bilja te njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje.

Kakvoća i sigurnost hrane

Tijekom 2005. godine doneseni su i usklađeni s legislativom Europske unije propisi o općem i nutritivnom deklariranju i označavanju hrane te propisi o temeljnim zahtjevima kakvoće za pojedine grupe proizvoda – vertikalni propisi. U okviru provođenja ciljeva poljoprivredne politike, podizanja razine konkurentnosti domaće proizvodnje i provođenja politike kvalitete poljoprivredno-prehrambenih proizvoda tijekom proteklog razdoblja donesen je pravilnik o

ostvarivanju zaštite zemljopisnog podrijetla i izvornosti hrane. Hrvatska legislativa u potpunosti je usklađena s legislativom Europske unije te je time proizvođačima u Republici Hrvatskoj omogućena zaštita za proizvode sukladna zaštiti zemljopisnog podrijetla u zemljama Europske Unije. U cilju jačanja administrativnih kapaciteta Hrvatske agencije za hranu ustrojena su tijela Agencije koja čine: Upravno vijeće, Savjetodavno vijeće, Znanstveno vijeće i znanstveni odbori te Odjel za analizu rizika kojeg čine djelatnici Agencije. Agencije je operativno započela sa radom tijekom 2005. godine.

U sljedećem razdoblju nastavlja se donošenje i usklađivanje vertikalnih propisa s legislativom Europske unije. U narednom razdoblju predviđena je implementacija pravilnika o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla: edukacija proizvođača i preradaivača te svih zainteresiranih, uspostava sustava kontrole i ovlašćivanje certifikacijskih tijela koji će omogućiti nepristrano utvrđivanje sukladnosti i kontrole prehrambenih proizvoda prema identičnom sustavu koji djeluje na nivou EU. Do konca 2005. godine predviđeno je donošenje pravilnika o uvjetima, postupku priznavanja i dodjeli znaka „tradicionalni ugled“, a primjena istog planira se tijekom 2006. godine. Tijekom 2006. i 2007. godine kao jednom od sastavnica projekta sa Svjetskom bankom te uz predviđena sredstava iz Državnog proračuna predviđeno je organizacijsko i institucijsko jačanje Hrvatske agencije za hranu.

Veterinarstvo

U 2005. godini promijenjena je politika kontrole klasične svinjske kuge prestankom obvezne vakcinacije, te se vakcinacija zabranjuje i provodi se monitoring program u domaćih i divljih svinja. Harmonizirani su propisi vezani uz međunarodni promet životinja i proizvoda životinjskog podrijetla te se započelo sa izgradnjom 2 granična veterinarska prijelaza koja se grade prema standardima Europske unije.

U cilju prilagodbe veterinarskog zakonodavstva Republike Hrvatske istom zakonodavstvu Europske unije i dalje je u planu reorganizacija veterinarske službe i inspekcije. Daljnje aktivnosti biti će usmjerene na unaprjeđenje sustava kontrole zdravlja životinja, unaprjeđenje sustava veterinarskog-javnog zdravstva, izgradnju i preseljenje laboratorija Hrvatskog veterinarskog instituta te akreditaciju istog uključujući i njegove regionalne podružnice, osnivanje i organizaciju unutar regionalnih podružnica Hrvatskog veterinarskog instituta (Križevci, Vinkovci, Split i Rijeka) specijaliziranih Centara za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje grupa bolesti po prioritetu njihove učestalosti u regiji (bolesti divljih životinja, zoonoze, naročito opasne egzotične zarazne bolesti, ekonomski najvažnije bolesti životinja), nastavak procesa identifikacije i registracije životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, racionalizaciju i izgradnju ostalih veterinarskih graničnih postaja koje će funkcionirati i nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, a koje će odobriti Komisija EU kao granične veterinarske postaje Europske unije prema trećim zemljama, unaprjeđenje provedbe propisa o dobrobiti životinja, unaprjeđenje informatizacije u veterinarstvu kao i osiguranje trajne edukacije veterinaru u sustavu državne veterinarske službe.

Po pitanju veterinarskog javnog zdravstva prioritetima se i dalje smatraju postava državnih veterinarskih inspektora u odobrene objekte za proizvodnju životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, promjena sustava naplate za obavljanje obveznih veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola kao i prilagođavanje sustava primjeni tzv. Higijenskog paketa.

Po pitanju sustava nadzora zdravlja životinja nastavljaju se aktivnosti po pitanju stjecanja statusa zemlje slobodne od klasične svinjske kuge (monitoring), certificiranja stada slobodnih od tuberkuloze, enzootske leukoze goveda, bruceloze i drugih bolesti, uspostava registra svih

farmi za uzgoj životinja kao i uspostava elektronske baze podataka o pojavnosti bolesti životinja i unaprjeđenje protokola o prikupljanju i standardizaciji podataka te izvješćivanju o kretanju bolesti i stanju zdravlja životinja.

Ribarstvo

U prvom kvartalu 2005. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o morskom ribarstvu kojim je započet proces punog usklađivanja zakonodavstva RH u segmentu ribarstva s pravnom stečevinom Europske unije. Tijekom 2005. godine provedeno je dodatno ustrojavanje ribarske inspekcije preuzimanjem inspeksijskih službi iz inspektorata te zapošljavanjem određenog broja djelatnika. Proveden je pilot projekt satelitskog praćenja plovila (tunolovaca) te pokrenut program obnove i modernizacije flote. U sklopu Nacionalnog programa povećanja proizvodnje i potrošnje ribe alocirana su sredstva za izgradnju ribarske luke na području Istre. U tijeku je provedba CARDS projekta s ciljem jačanja institucijskih sposobnosti te pomoći pri usklađivanju nacionalnog zakonodavstva iz sektora ribarstva sa Zajedničkom ribarskom politikom Europske unije (ZRP). S ciljem daljnjeg usklađivanja administrativnih struktura i zakonodavstva u području ribarstva, izrađen je i prijedlog PHARE programa "Podrška Republici Hrvatskoj u pripremi i provedbi strategije razvoja ribarstva radi prilagođavanja i provedbe *acquisa* u dijelu ZRP" koji je upućen Europskoj komisiji na mišljenje. Implementacija PHARE projekta predviđa se u razdoblju od 2006-2008. godine

Kroz PHARE projekt predviđeno je daljnje jačanje institucijskih sposobnosti te opremanje ribarske inspekcije s ciljem pune funkcionalnosti. Također je planirano započeti proces ustroja tržišta ribom i ribljim preradevinama u skladu sa zahtjevima EU te u tu svrhu uspostaviti sustav prometovanja ribom (izgradnja iskrcajnih luka i veletržišta, donošenje standarda za stavljanje u promet proizvoda iz ribarstva). Predviđa se izrada nacionalnog Programa razvoja ribarstva za šestogodišnji period, te daljnje usklađivanje tehničkog zakonodavstva kao i revizija statističke baze podataka (povlastice i registar plovila).

Šumarstvo

Nakon usvajanja novih zakonskih prijedloga (Zakon o šumama, Zakon o šumskom reproduktivskom materijalu), koji su u proceduri, ili su već usvojeni, do kraja 2005. i u prvoj polovici 2006. godine slijedi izrada i usvajanje podzakonskih akata, te implementacija *acquisa*, a tiče se praćenja, nadzora i prikupljanja podataka o oštećenosti šuma sukladno metodama i propisima Europske unije i ostalih međunarodnih organizacija.

Iz obveza Republike Hrvatske preuzetih na ministarskim konferencijama o održivom gospodarenju šumama u Europi, radi poboljšanja stanja u šumama koje se nalaze u privatnom vlasništvu, te obavljanja poslova odobrenja i evidentiranja sječe i korištenja drva iz privatnih šuma, predviđeno je ustrojavanje i početak rada Šumarske savjetodavne službe od strane Vlade Republike Hrvatske, uvođenje subvencija šumoposjednicima, te daljnji rad na nacionalnom standardu gospodarenja šumama, tj. izrada Hrvatskog FSC standarda.

Tijekom 2005. godine izrađen je „Idejni i operativni plan Nacionalne inventure šumskih resursa RH“. Tijekom 2006. i 2007. godine, koliko je predviđeno trajanje projekta, tj. inventure, dobit će se podaci o šumama (površina, drvena masa, prirast, vrste šumskih zajednica i dr.) s visokim stupnjem pouzdanosti i točnosti, sukladno međunarodnim standardima praćenja podataka o šumama.

Lovstvo

U tijeku je izrada Zakona o lovstvu i sukladno s tim, donošenje pripadajućih podzakonskih akata (Pravilnici), te digitalizacija karata svih lovišta na području Republike Hrvatske. Također je u tijeku izrada WEB sučelja (za praćenje središnje lovne evidencije).

Primjenjujući zakonske i podzakonske propise, namjera je efikasnija zaštita prirode radi očuvanja divljači i njezinih prirodnih staništa kao nacionalnog bogatstva, te unaprjeđenje gospodarskog značenja lovne djelatnosti i odnosa te djelatnosti sa drugim važnim djelatnostima za gospodarstvo Republike Hrvatske. Također, cilj je uspostavljanje lovne inspekcije unutar Ministarstva, radi bolje kontrole provedbi zakonskih i podzakonskih propisa vezanih uz lovstvo.

Drvena industrija

U cilju poticanja mjera i instrumenata, te oblikovanja pretpostavki koje će potaknuti izvoz, kao i potaknuti konkurentnost domaćih drvoprerađivača donijeta je Strategija razvoja industrijske prerade drva i papira. Temeljni zadatak Strategije je promišljanje i predlaganje djelotvornih mjera, instrumenata i pretpostavki za oblikovanje nove industrijske politike drvnog sektora. U skladu sa tim donesen je Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva (koji je usklađen sa Direktivama Vijeća 68/89/EEZ) i Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva.

U kratkoročnim prioritetima u drvnom sektoru definirana je potreba provođenja studija i projekata koji su navedeni u Strategiji razvoja industrijske prerade drva i papira kako bi se odgovorilo na ključna razvojna pitanja (clusteri, restrukturiranja sektora, projektiranje novog brenda sektora, implementacija novog dizajna, kakvoća koja se prepoznaje) i stvorile pretpostavke izlaska na međunarodno tržište. Predviđene su i aktivnosti vezane uz edukaciju za primjenu normi Europske unije.

U srednjoročnim prioritetima planiraju se osigurati sredstva za uspostavu informacijskog sustava i baze podataka kako bi se na osnovi toga mogao definirati daljnji razvoj sektora, a planirana su i proračunska sredstva za implementaciju normi Europske unije te nastavak provedbe projekata proizašlih iz Programa razvoja drvne industrije. Cilj projekta će među ostalim biti i uvođenje novih tehnologija koje bi trebale omogućiti proizvođačima konkurentan položaj na tržištu Europske unije.

4.6. ZDRAVSTVENI SEKTOR

4.6.1. Reforma zdravstvenog osiguranja

S ciljem stabilizacije sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja, te poboljšanja fiskalne discipline u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja, s očekivanim rezultatom smanjenja udjela ukupne potrošnje za zdravstvo u BDP-u, podmirenja dugovanja u zdravstvenom sektoru i očuvanja visoke razine kvalitete zdravstvene zaštite, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je izradilo prijedlog kratkoročnih i dugoročnih mjera, od kojih su najznačajnije:

- *Smanjenje izdataka za lijekove*
U svrhu smanjenja izdataka za lijekove doneseno je niz pravilnika koji reguliraju područje lijekova (registracije) i stavljanja u promet. Izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, od 1. listopada 2005. uvedena je administrativna pristojba po svakom receptu te se predviđa osigurati dodatna sredstva od 380,0 milijuna kuna, s dodatnim efektom smanjenja odlazaka doktoru primarne zdravstvene zaštite. Realizacija cilja smanjenja izdataka za lijekove podrazumijeva i određivanje najviše cijene lijekova koju pokriva Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.
- *Smanjenje bolničkih izdataka*
Kroz ugovore koje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje sklapa sa zdravstvenim ustanovama, uveden je niz ugovornih obveza, kao što su poslovanje u okviru utvrđenog maksimalnog iznosa sredstava, tj. proračuna, obveza pridržavanja kliničkih smjernica i racionalne farmakoterapije, bolja organizacija rada, uvođenje nadzora nad potrošnjom po organizacijskim jedinicama te vođenje evidencije izvršenja zdravstvenih usluga.
- *Izmjena osnovnog paketa zdravstvenih usluga uz zakonske izmjene zdravstvenog osiguranja*
- *Unaprjeđenje sustava plaćanja usluga u bolničkim ustanovama*
Povećava se broj dijagnoza koje se plaćaju po PPTP (plaćanje po terapijskom postupku), odnosno DTS/DRG cijenu. Od ožujka 2006. uvodi se novi model plaćanja po terapijskom postupku u bolnicama – nazvan DTS, utemeljen na australskom modelu plaćanja koji će pokrivati u konačnici 600 postupaka, a proširit će se i na specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u osnovalo je 2005.godine radnu skupinu za pripremu novog Zakona o zdravstvenom osiguranju kako bi se restrukturirao sustav zdravstvenog osiguranja. Radna skupina intenzivno radi na tekstu novog Zakona o zdravstvenom osiguranju, a do sada je odlučeno da će se donijeti dva zakona koji reguliraju područja osnovnog zdravstvenog osiguranja i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Konačni prijedlog teksta se planira izraditi do kraja 2005. godine.

Također, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organiziralo je radionice i okrugle stolove, pod pokroviteljstvom Svjetske banke, na temu restrukturiranja sustava zdravstvenog osiguranja u Hrvatskoj, kako bi se prikupile informacije o međunarodnim iskustvima o reformi financiranja zdravstva i zdravstvenog osiguranja te dobile preporuke za izradu novoga Zakona o zdravstvenom osiguranju.

4.6.2. Reforma zdravstvenih usluga

Reforma sustava zdravstvene zaštite

S ciljem poboljšanja organizacije zdravstvene zaštite, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izradit će nacrt teksta Strategije razvoja hrvatskog zdravstva 2006.-2011. kojim se, između ostalog, definiraju glavni ciljevi reforme primarne zdravstvene zaštite kao što su: jačanje uloge opće/obiteljske medicine u sustavu zdravstva, razvijanje i usavršavanje koncepta privatizacije, oživotvorenje koncepta obiteljskog doktora, te informatizacijom i informatičkim povezivanjem sudionika.

U tijeku je izrada Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

S ciljem *poboljšanja organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite* nastavljena je privatizacija ordinacija primarne zdravstvene zaštite, te dovršenje informatizacije primarne zdravstvene zaštite.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje provodi i edukaciju zdravstvenih radnika odnosno izabranih ugovornih doktora glede propisivanja lijekova na recept, što uključuje detaljno upoznavanje s Listom lijekova Zavoda, te ukazivanje na potrebu strogog pridržavanja smjernica iz Liste lijekova. Nastavlja se i provedba Projekta usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima, uz odobravanje i financiranje specijalizacija.

Financijska stimulacija preventivnih pregleda i zdravstvenog prosvjeđivanja započeta 2004. godine, nastavlja se i dalje, pa se također nastavlja i posebno financiranje preventivnih pregleda osiguranih osoba starijih od 55 godina života kod kojih u posljednje tri godine nije obavljen klinički pregled ili dijagnostička obrada.

Reorganizacija domova zdravlja koja je na razini primarne zdravstvene djelatnosti rezultirala statusnim promjenama u obliku spajanja domova zdravlja u jedinicama područne (regionalne) samouprave u jedinstveni dom zdravlja, u praksi je izazvala poteškoće, što je rezultiralo neujednačenostima u pogledu kvalitete i dostupnosti pružanja zdravstvene zaštite stanovništvu. Izmjenama Zakona o zdravstvenoj zaštiti predložit će se mogućnost osnivanja najmanje jednog doma zdravlja na području županije, odnosno najmanje tri doma zdravlja na području Grada Zagreba, a u cilju omogućavanja dostupnosti zdravstvene zaštite na otocima predviđa se obvezno osnivanje domova zdravlja na nekim otocima.

Poboljšanje organizacije i rada sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uključuje izradu sustava za kategorizaciju i akreditaciju zdravstvenih ustanova kako bi se omogućilo bolje upravljanje zdravstvenim ustanovama i poboljšala kvaliteta i učinkovitost pružanja usluga. Kategorizacija zdravstvenih ustanova uključivat će poboljšanje infrastrukture, funkcionalnosti i opsega usluga te davanja smjernica zdravstvenim ustanovama o potrebnim sredstvima za pružanje optimalne zdravstvene zaštite, kao i utvrđivanja mogućnosti suradnje između raznih ustanova.

U svrhu poboljšanja infrastrukture i završavanja medicinske opreme učinjene su analize stanja u pogledu medicinsko tehničke opremljenosti zdravstvenih ustanova, a svake godine donosi se plan investicija u bolničke ustanove i završavanja medicinske opreme. Cilj je informatički

povezati ta dva programa i time objektivizirati proces donošenja odluka o ulaganjima u obnovu bolnica, izgradnju novih, kao i u završavanje zastarjele medicinsko-tehničke opreme.

Nastavlja se informatizacija bolničkih ustanova i povezivanja sa središnjim informacijskim sustavom, a radna skupina osnovana u 2005. godini ima zadatak analizirati do sada učinjeno i podnijeti izvješće u ovoj godini.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, u svrhu poboljšanja rada inspeksijskih službi, tijekom 2005. g. objedinio je službu za unutarnji i vanjski nadzor u jednu te uveo u svim područnim uredima kontrolore koji svakodnevno kontroliraju rad u bolnicama, s naglaskom na kontrolu medicinske dokumentacije, kontrolu ispravnosti postupaka liječenja, obračunavanja učinjenog u skladu s ugovornim obvezama, kontrolu potrošnje, korištenje i propisivanje lijekova i dr.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi preuzelo je *aktivnu ulogu u upravljanju ljudskim resursima u segmentu zdravstvene djelatnosti*, kako bi se osigurao adekvatni broj doktora medicine u svim područjima Republike Hrvatske i osigurala jednaka dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima bez obzira na mjesto stanovanja. Za potrebe usklađivanja broja doktora koji ulaze u sustav zdravstva sa stvarnim potrebama potrebno je uskladiti upisne kvote na medicinskim fakultetima. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, u cilju provedbe projekta usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima, u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, tijekom 2004. godine pristupilo je izradi plana kojim bi se omogućilo *obavljanje pripravničkog staža za djelatnike visoke i više stručne spreme odmah nakon završenog fakulteta*. Temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti ministar nadležan za zdravstvo na prijedlog zdravstvenih ustanova, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i nadležne komore, donosi godišnji plan potrebnih specijalizacija i užih specijalizacija. *Prva faza* uključuje realizaciju odobrenih specijalizacija i užih specijalizacija za kliničke ustanove, opće bolničke zdravstvene ustanove, domove zdravlja (pedijatrija, ginekologija i opstetricija) te zavode za javno zdravstvo. *Druga faza* plana uključuje odobrenje specijalizacija i užih specijalizacija za specijalne bolnice, poliklinike te preostale djelatnosti domova zdravlja i zavoda za javno zdravstvo, koja nastupa nakon okončanja prve faze plana, s ciljem realizacije cjelokupnoga godišnjeg plana.

Usklađivanje javno zdravstvene regulative s Europskom unijom

Područje zdravstva koje se odražava na unapređenje zdravlja stanovništva, a za koji Europska unija pokazuje veći interes reguliranja na razini Unije, jest područje javnog zdravstva.

U sklopu usklađivanja javno-zdravstvene regulative s Europskom unijom, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, poštujući preporuke i smjernice Europske unije radi na novom zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti kojim bi se uvele definicije bolesti koje su u skladu s propisima Europske unije. Tekst zakona u završnoj je fazi izrade te se očekuje upućivanje prijedloga zakona u proceduru do sredine 2006. godine.

S obzirom na to da je Republika Hrvatska u lipnju 2004. godine potpisala konvenciju o kontroli duhanskih proizvoda, u tijeku je usklađivanje zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda s direktivama Europske Unije čije se donošenje predviđa za drugi kvartal 2006. godine.

Vežano uz područje kakvoće krvi Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima prihvaćen je u Hrvatskom saboru u prvom čitanju.

Zakonom o darivanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja, koji je donesen potkraj 2004., predviđeno je donošenje niza podzakonskih akata kojima se uređuje područje kakvoće i sigurnosti tkiva i stanica.

4.7. REFORMA JAVNE UPRAVE

Postojeće stanje

U razdoblju od podnošenja PEP-a 2005.-2007., na području reforme državne uprave kontinuirano se provode mjere u cilju modernizacije državne uprave u skladu sa standardima i praksom Europske unije;

- u tijeku je izrada Strategije za reformu državne uprave, čije se podnošenje Vladi RH planira do prosinca ove godine,
- donesen je novi Zakon o državnim službenicima, usklađen sa standardima Europske unije, a u tijeku je izrada provedbenih propisa za implementaciju Zakona;
- izmijenjen je Poslovnik Vlade Republike Hrvatske (uvedena je obavezna procjena fiskalnog, socijalnog i ekološkog učinka, te učinka na državne potpore/tržišno natjecanje svih predloženih zakona i drugih propisa. Procjena financijskog učinka zakona i drugih propisa primjenjuje se od lipnja ove godine).
- Vlada Republike Hrvatske je u prosincu 2004. godine donijela Okvirni program decentralizacije za razdoblje 2004.-2007., te je osnovala Povjerenstvo za decentralizaciju sa zadatkom provedbe Okvirnog programa;
- izrađena je Metodologija funkcionalne revizije i dovršena je pokusna funkcionalna analiza organizacijskih struktura i upravljanja u dva ministarstva i dva ureda državne uprave u županijama. (Pilot-projekt funkcionalne revizije dovršen je u lipnju ove godine),
- provedena je analiza sustava plaća i naknada u državnoj službi, u svrhu razvoja novog sustava plaća koji će osigurati uvođenje elemenata zasnovanih na zasluži i radnom učinku državnih službenika (rezultati projekta bit će polazišna osnova za izradu Zakona o plaćama),
- sukladno Zaključku Vlade od 20. svibnja ove godine, službeni obrasci objavljeni su u elektronskom obliku na web-stranicama tijela državne uprave. (Podnošenje obrazaca u elektronskom obliku bit će omogućeno nakon donošenja nove Uredbe o uredskom poslovanju, prilagođene elektronskom funkcioniranju uprave),
- radi poboljšanja upravnih sposobnosti za pristupanje Hrvatske Europskoj uniji i jačanje kapaciteta horizontalnog obrazovanja u državnoj upravi, Vlada RH u listopadu 2004. donijela Strategiju stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika,
- započelo je provođenje mjere koje se odnosi na izmjenu Zakona o općem upravnom postupku u cilju usklađivanja Zakona sa standardima Europske unije. SIGMA je dala ocjenu Zakona o općem upravnom postupku u smislu usklađenosti sa standardima Europske unije, (polazna osnova za izmjenu Zakona),
- u Hrvatskoj se u okviru provedbe programa e-Hrvatska 2007., a u skladu sa smjericama Europske komisije (program eEurope i Inicijativa i2010) provodi nekoliko projekata s ciljem stvaranja suvremene javne uprave uz korištenje svih prednosti informacijske tehnologije:
 1. *Program HITRO.HR* usmjeren je na dvadesetak područja javnih usluga. Svrha programa je pojednostaviti i ubrzati pružanje javnih usluga građanima i poduzetnicima te omogućiti njihovo pružanje i elektroničkim putem. Programom Hitro.hr izvršava se dio zadataka programa e-Hrvatska, ali obuhvat nije vezan samo uz Internet, jer se planira korištenje prednosti i drugih dostupnih tehnologija u komunikaciji građana i poduzetnika s javnom upravom. Prve usluge obuhvaćene ovim programom su registracija tvrtke i predaja obrazaca u Registar osiguranika e-Regos.

2. *Projektom HITROnet* uspostavlja se sigurna računalno-komunikacijska infrastruktura za program HITRO.HR. Završetkom prve faze Projekta u Zagrebu su u jedinstvenu mrežu spojene sve institucije državne uprave. Druga faza započet će povezivanjem na mrežu tijela državne uprave u Splitu i Rijeci. Cilj je u što kraćem roku povezati tijela državne uprave u svim dijelovima Hrvatske na HITROnet što će olakšati pristup informacijskim resursima, omogućiti daljnju digitalizaciju sadržaja u javnoj upravi kao i ubrzavanje administrativnih procesa. Na taj način omogućit će se brže i jednostavnije obavljanje usluga u okviru projekta HITRO.HR.

Mjere koje se odnose na donošenje Zakona o plaćama, čije je izvršenje u PEP-u 2005-2007. planirano u 2005. godini, odgađa se za 2006. godinu, a sukladno preuzetim obvezama prema Ugovoru o zajmu za prvi programski zajam za prilagodbu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Od izvršenja mjere koja se odnosi na donošenje Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama odustaje se iz razloga jer se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi znatan dio poslova iz gospodarskog resora iz nadležnosti ureda državne uprave u županijama prenosi na velike gradove i županije.

Provedbene mjere

Na području reforme državne uprave, u razdoblju od 2006. do 2008. godine, u cilju približavanja Europskoj uniji, planira se poduzimanje sljedećih mjera:

- donošenje podzakonskih propisa za Zakon o državnim službenicima kojima će se razraditi brojna statusna pitanja državnih službenika, kao i načela njihova djelovanja, (donošenje navedenih propisa planira se do siječnja 2006.),
- ustrojavanje organizacijskih jedinica za razvoj i upravljanje kadrovima u svim tijelima državne uprave koja zapošljavaju više od 50 zaposlenika,
- uspostava informatički podržanog registra/očevidnika državnih službenika (utvrđivanje strukture, obrasca i pravila djelovanja),
- izmjena Zakona o općem upravnom postupku.

Potpota u provođenju ovih mjera pružena je u okviru projekta financiranog od strane Ministarstva vanjskih poslova i Commonwealtha Velike Britanije, te CARDS projekta 2003 „Potpora provedbi programa reforme državne uprave“.

U okviru Programskog zajma za prilagodbu (PAL) Svjetske banke planira se poduzimanje daljnjih mjera na području reforme javne uprave radi ostvarivanja fiskalno prihvatljive javne uprave koja je u skladu sa standardima Europske unije u pogledu sposobnosti/zasluge, stručnosti i političke nepristranosti. U okviru PAL programa predviđa se:

- izmjena Zakona o sustavu državne uprave, Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Zakona o postupku primopredaje vlasti te Zakona o sprječavanju sukoba interesa, a u cilju depolitizacije javne uprave, sukladno novom Zakonu o državnim službenicima,
- priprema i provođenje programa racionalizacije (uključujući zbrinjavanje osoblja, preraspodjelu i učinak na proračun) u tijelima državne uprave na temelju rezultata funkcionalne revizije,
- donošenje Zakona o plaćama u državnoj službi,

- donošenje novih propisa o uvjetima zapošljavanja u javnoj službi koje uključuje odredbe o centraliziranom kolektivnom pregovaranju.

U okviru projekta CARDS -2003 –Podrška decentralizaciji hrvatske državne uprave, pružiti će se podrška u provođenja mjera reforme državne uprave u procesu decentralizacije, što uključuje unaprjeđenje cjelovitog institucionalnog i zakonskog okvira za decentralizaciju te unaprjeđenje cjelokupne koordinacije u procesu decentralizacije. (U tijeku je usuglašavanje opisa posla za ovaj projekt sa Europskom komisijom).

U cilju uspostave jasnih pravila i transparentnosti financiranja političkih stranaka planira se donošenje Zakona o financiranju političkih stranaka.

Radi poboljšanja nadzora nad radom tijela državne uprave predviđa se izmjena Zakona o upravnoj inspekciji.

Također se planira nastavak provođenja funkcionalne revizije u tijelima državne uprave u cilju poboljšanja organizacijske strukture i upravljanja u tijelima državne uprave.

Daljnje mjere koje se planiraju u procesu reforme državne uprave u cilju jačanja elektroničke uprave u razvoju gospodarstva, poboljšanja upravnih sposobnosti i jačanja kapaciteta horizontalnog obrazovanja jesu:

- donošenje nove Uredbe o uredskom poslovanju (prilagođene elektronskom funkcioniranju uprave),
- informatizacija ureda državne uprave u županijama
- u okviru programa HITRO.HR u 2006. godini planirane su usluge elektroničkog prijavljivanja poreza na dodanu vrijednost putem Interneta ili HITRO.HR ureda u okviru usluge e-PDV, kao i elektroničkog prijavljivanja poreza na dohodak za građane. Daljnji razvoj usluga planirat će se u skladu s rezultatima «Studije administrativnog opterećenja poduzeća», koja je također planirana u 2006. godini. Završetak provedbe programa HITRO.HR planiran je za 2007. godinu.
- u okviru projekta HITROnet, nakon završetka prve faze – mreže povezivanja ministarstava u gradu Zagrebu, u 2006. godini planira se izvršiti povezivanje institucija izvan Zagreba uključujući središnje urede državne uprave po županijama. Time će se stvoriti preduvjeti za elektroničko poslovanje javne uprave i na lokalnoj razini
- projekt pripreme oblikovanja i objavljivanja u elektroničkom obliku službenih obrazaca tijela državne uprave, koje građani i poslovni subjekti mogu podnositi javnom telekomunikacijskom mrežom (u dijelu koji nije realiziran),
- jačanje Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika (U okviru danske pretpristupne pomoći /projekt traje od proljeća 2005. do prosinca 2007./ pruža se potpora stvaranju sveobuhvatnog sustava razvoja ljudskih potencijala, jačanju Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje - u cilju razvijanja prilagodljivog i potražnjom rukovođenog pristupa obuci i razvoju sposobnosti, kao sastavnom dijelu reforme javne uprave.),
- izrada plana za informatičko obrazovanje službenika i namještenika u državnoj upravi i provedba obuke državnih službenika u području primjene informatičke tehnologije i opreme,
- uspostava sustava za razmjenu iskustava i koordinaciju aktivnosti informatičara u državnoj upravi,

- ubrzano obrazovanje u znanju stranog jezika državnih službenika koji sudjeluju u prilagodbi zakonodavstva EU.

Cjelovita reforma javne uprave usmjerena je na razvoj djelotvornog sustava javne uprave kao jednog od preduvjeta rasta privatnog sektora. U tom se cilju planiranim mjerama državne uprave nastoji razviti moderna, učinkovita i djelotvorna državna uprava, koja će omogućavati pružanje kvalitetnog i brzog servisa građanima i poduzetništvu, u cilju gospodarskog napretka i općeg razvoja te prilagođavanja europskim standardima, kako u smislu fiskalne prihvatljivosti javne uprave tako i u pogledu povećanja stručnosti.

4.8. ODGOJ, OBRAZOVANJE I ZNANOST

Hrvatsko društvo započelo je s velikim promjenama u svim segmentima odgoja i obrazovanja nastojeći, u stoljeću znanja, ići u korak s novim znanstvenim otkrićima te s novim tehnologijama i komunikacijama.

Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010., koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 9. lipnja 2005., strateški je razvojni dokument. Cilj mu je usmjerivanje cjelokupne politike na unaprjeđivanje odgoja i obrazovanja kao sustava koji povezuje zakonske, kadrovske, materijalne, znanstvene i stručne pretpostavke.

Prateći pravce razvoja sustava odgoja i obrazovanja u Europi i svijetu, i Hrvatska prepoznaje potrebu preobrazbe svoga školskog sustava prema novim zahtjevima vremena. Odgoj i obrazovanje usmjereni su na opće dobro društva u cjelini, kako bi se poboljšala kvaliteta obrazovanja u funkciji gospodarstva, kulture življenja i društva utemeljenog na demokratskim načelima. Preduvjet aktivnom uključenju ljudi u gospodarstvo i u društvo temeljeno na znanju jest ovladavanje osnovnom razinom jezičnoga, prirodoslovno-matematičkog, informatičkog i društveno-humanističkog obrazovanja. Utvrđeni su sadržaji i djelatnosti koje trebaju pridonijeti razvoju kvalitetnijega, dostupnijega, prilagodljivijega i učinkovitijega sustava obrazovanja radi stvaranja intelektualnoga i radnog ljudskog kapitala kao ključnog bogatstva hrvatske države. Posebna se pozornost posvećuje cjeloživotnom učenju, radi uključivanja odraslih i nezaposlenih u prilagodljive obrazovne programe osposobljavanja za djelatno uključivanje u tržište rada. Razvija se jedinstveni sustav školskoga i profesionalnog usmjerivanja koji je u zemljama Europske unije prepoznat kao „alat“ jedinstvene politike obrazovanja i zapošljavanja.

Pristupanje Europskoj uniji donosi nove izazove hrvatskom obrazovnom sustavu. Bolja kvaliteta znanja i vještina, veća fleksibilnost i mobilnost stvorit će mogućnost da se primjerenije odgovori na potrebe i promjene kako u hrvatskom društvu tako i u europskoj zajednici.

Za hrvatski je odgojno-obrazovni sustav od iznimne važnosti da se temelji na jasnim prioritetima i ciljevima, a ključni su: poboljšanje kvalitete i učinkovitosti odgoja i obrazovanja, poticanje trajnoga profesionalnog usavršavanja nastavnika i drugih zaposlenika u obrazovanju, razvoj strategije upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i njegova učinkovitost, te odgoj i obrazovanje za društvenu povezanost (koheziju), gospodarstveni rast i razvoj.

Primjena plana razvoja ostvarit će se u sklopu sustava financiranja Vlade Republike Hrvatske i uz zajam Svjetske banke, pretpripravnih fondova Europske unije za države kandidatkinje te iz drugih izvora.

Predložene mjere Vlade za unaprjeđenje obrazovanja i osposobljavanja, osobito u pogledu infrastrukture te prilagodbe srednjeg školstva potrebama mladih ljudi, zahtijevaju učinkovitiju raspodjelu i racionalno korištenje financijskih sredstava.

5.8.1. Predškolski odgoj i obrazovanje

U Republici Hrvatskoj u 2005. godini djeluju ukupno 503 predškolske ustanove koje su smještene u 1 203 objekta (290 čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave, 49 privatnih vrtića koje su osnovale vjerske zajednice ili župe - 46 katoličkih, jedan evangelički, jedan vjerske zajednice "Chavely Chapel" i jedan židovski, 100 privatnih vrtića pravnih i fizičkih osoba, 28 ustrojbenih jedinica programa predškolskog odgoja pri osnovnim školama i 28 programa predškole, te osam kraćih programa pri Knjižnici Medveščak, Zagreb, Udruzi "Društvo naša djeca", Vukovar, Udruzi "Djeca prva", Zagreb, Knjižnici Brodski Stupnik, Brodski Stupnik, Udruzi Roma "Zlatna Kobra", Zagreb, Udruzi Roma Istre, Pula, i Udruzi Roma Hrvatske, Zagreb i Čakovec).

Redovitim desetosatnim programima obuhvaćeno je 92.280 djece predškolske dobi, od toga djevojčica 43.258. Programom predškole obuhvaćeno je 16.800 djece, a kraćim programima 36.920 djece, što ukupno iznosi 145.800 djece predškolske dobi u sustavu predškolske djelatnosti.

Mjere iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma sustavno se provode. U 2005. godini u predškolske programe uključeno je oko 350 djece. Planira se širenje uključivanja djece, posebice u Gradu Zagrebu.

Budući da je decentralizacija u predškolskom odgoju i obrazovanju, vezano uz financiranje i osnivačka prava i obveze najranije započela (1993.), veliki je broj privatnih dječjih vrtića (171), ali broj djece obuhvaćen programima predškolskog odgoja u privatnim vrtićima nije velik. Naime, privatni vrtići zakonski su uređeni kao dječja kuća u kojoj se živi kao u obitelji, što je golema prednost za razvoj djeteta predškolske dobi, i u pravilu imaju najviše do 60 djece (osim nekoliko njih koji imaju do 200 djece). Zdrava konkurencija privatnog i gradskog ili općinskog sektora najizraženija je u većim gradovima (Zagreb, Split, Rijeka i Pula) u kojima su privatni vrtići sve poželjniji, jer gradovi ih prepoznaju kao potrebu te ih sufinanciraju kao i vrtiće kojima su osnivači.

Cilj je predškolskog odgoja i obrazovanja do 2010. godine povećati obuhvat djece upisane u predškolske programe sa sadašnjih 43% na 60%, povećati obuhvat djece u programima pripreme za osnovnu školu (godinu dana prije polaska u osnovnu školu) sa sadašnjih 96% na 98%, osigurati sustavno stručno usavršavanje odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja, stvoriti prostorne, kadrovske i materijalne uvjete te ojačati sustav upravljanja.

Za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja planirano je u 2006. godini izdvojiti 4,316.000,00 kuna, uz očekivani kredit Svjetske banke od 1,950.000 kn.

5.8.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

U 2004./2005. školskoj godini u RH ukupno radi 837 redovitih osnovnih škola (530 osnivači županije, 298 osnivači gradovi) i 56 osnovnih umjetničkih škola (glazbene i plesne). Osnovnoškolskim odgojem i obrazovanjem obuhvaćeno je 394.325 učenika. Privatne osnovne škole nisu brojne (10), no svojom kvalitetom nastoje biti konkurentne školama kojima su osnivači županije i gradovi. Djeca pripadnici nacionalnih manjina školuju se prema pozitivnim zakonskim odredbama. Posebna skrb vodi se o djeci pripadnicima romske

nacionalne manjine te se sustavno provode mjere iz Akcijskog plana. U osnovnoškolsko obrazovanje odraslih uključeno je oko stotinu Roma.

Velika promjena u filozofiji osnivanja predškolskih i osnovnoškolskih ustanova pomaže u tješnjoj suradnji lokalne zajednice, roditelja, škola i države, a sve u korist djece i učenika i stvaranja uvjeta za njihov zdrav rast i razvoj te cjelovit odgoj i obrazovanje.

U školskoj godini 2005./2006. u 49 se osnovnih škola eksperimentalno uveo Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS). Cilj je poboljšati kvalitetu poučavanja i učenja, osuvremeniti sadržaje i metode rada u školama, uvesti primjerenije praćenje i vrjednovanje rada učenika, učiteljstva i škola, uskladiti obrazovne standarde s europskima, potaknuti trajno profesionalno usavršavanje djelatnika u odgoju i obrazovanju, razviti strategije upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i unaprijediti njegovu učinkovitost, te cjelokupni obrazovni sustav usmjeriti društvenoj povezanosti, gospodarstvenom rastu i razvoju. U školskoj godini 2006./2007. sve će osnovne škole početi s primjenjivanjem HNOS-a i Nacionalnog nastavnog uputnika (kurikuluma). Vezano uz obrazovanje djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, povećat će se ponuda programa s ciljem povećanja uključenosti djece i njihove veće participacije u društvu u cjelini. Do kraja 2007. godine učitelji će proći programa osposobljavanja za provedbu HNOS-a i novog uputnika, a do 2008. godine svi će učitelji steći osnovnu razinu informatičkih sposobnosti. Do 2008. godine uvest će se sustav pokazatelja koji će omogućiti praćenje i usporedbu razvoja odgojno-obrazovnog sustava s obrazovnim sustavima država članica Europske unije, te će se izraditi nacionalni pedagoški standard za osnovne i srednje škole kao i standardi za izradbu mreže škola koji će se postupno provoditi. Osim toga, cilj je do 2010. godine povećati broj upisanih učenika u osnovnu školu sa sadašnjih 96,5% na 98%, a postotak onih koji završavaju školovanje sa sadašnjih 91,0% na 95%. Do 2010. godine se također namjerava povećati broj osnovnih škola koje rade u jednoj smjeni sa sadašnjih 25,45% na 40%, te ukinuti nastavu u tri smjene. Cilj je obrazovanja uvesti primjereno vrjednovanje, te će se od 2006. provoditi PISA projekt, a do 2008. godine primijenit će se sustav samovrjednovanja škola.

5.8.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Postojeće stanje

- Stručno usavršavanje nastavnika

Nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji nemaju dovoljnu razinu kompetencija za realizaciju postavljenih ciljeva unaprjeđenja kvalitete u odgojno-obrazovnom sustavu. Potrebno je stoga osposobiti nastavnike, mentore, savjetnike i ravnatelje koji trebaju provoditi sveobuhvatnu strategiju obrazovanja. Prioritetna područja uključuju: metode aktivnog poučavanja, oblikovanje učenja prema novom nastavnom kurikulumu, razvijanje poduzetničkih vještina, razvoj vještina vođenja, stjecanje znanja i vještina za školsko i profesionalno usmjeravanje. Inovacije će utjecati i na obrazovanje nastavnika u sustavu poboljšanja kvalitete vanjskog vrjednovanja i provođenja nacionalnih ispita. Krajnji rok implementacije je 2010. godina.

Pedagoško-psihološko obrazovanje nastavnika koji nisu završili nastavničke fakultete nije zadovoljavajuće. Potrebno je izraditi prijedlog programa pedagoško-psihološkog obrazovanja nastavnika sukladno Bolonjskoj deklaraciji.

- Državna matura

Zbog neujednačenosti pristupa i kriterija nastavnika i škola, nepostojanja jasnih standarda vrjednovanja znanja i postignuća učenika, netransparentnosti ocjenjivanja i ocjena, neusporedivosti svjedodžbi, nemogućnosti usporedbe uspješnosti rada škola, nepouzdanosti povratnih informacija o efikasnosti sustava i kvaliteti rada škola, uvest će se državna matura – standardizirani vanjski završni ispit kojim se provjerava razina znanja i dostignutih sposobnosti učenika na kraju srednjoškolskog obrazovanja. Osim toga, time će se podići razina odgovornosti svih sudionika u sustavu odgoja i obrazovanja.

Osnovan je Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja i utemeljeno Vijeće za uvođenje državne mature u hrvatski školski sustav.

Vanjsko vrjednovanje treba se provoditi u standardiziranim i kontroliranim uvjetima te s ispitnim materijalima koji su zaštićeni u skladu s odredbama Zakona o zaštiti tajnosti podataka (NN 108/96)

U suradnji s ministarstvima zaduženima za gospodarski i regionalni razvoj izradit će se nacionalne i regionalne procjene potrebnih obrazovnih profila, a novi Nacionalni uputnik (kurikulum) za srednje škole odredit će trajanje i sadržaje u skladu s potrebama tržišta rada.

- Kurikulum

Strukovna područja i zanimanja u njima više ne odgovaraju potrebama tržišta rada. Stoga je započeto redefiniranje strukovnih područja i pojedinih zanimanja u njima. Napravljene su izmjene i dopune nastavnih planova i programa za 30 zanimanja, uglavnom četverogodišnjih. Priprema se promjena nacionalnog kvalifikacijskog okvira i nastavak redefiniranja pojedinih zanimanja te nastavak modernizacije postojećih nastavnih planova i programa kao i izrada novih. Broj srednjoškolskih programa sveden je sa 400 na 311. Strukovno obrazovanje se mijenja tako da će biti manje specijalizirano, a prilagodljivo potrebama polaznika, gospodarstva i tržišta rada.

Osnovana je Agencija za strukovno školstvo.

- Mreža programa

Postojeća mreža programa je zastarjela, neučinkovita je i ne odražava potrebe tržišta rada. Stoga je nužno izraditi novu mrežu programa koja će odražavati potrebe tržišta rada i interese lokalne uprave.

- Opremanje srednjih škola

Sadašnje stanje opremljenosti srednjih škola ne daje jamstvo za uspješno pripremanje učenika za tržište rada i polaganje državne mature. Uz Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, sa skromnim sredstvima u opremanju poljoprivrednih škola sudjelovalo je i Ministarstvo poljoprivrede, a u opremanju obrtničkih programa (JMO) Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Uz izradu mreže programa, definiranje nacionalnog kvalifikacijskog okvira, redefiniranje strukovnih područja, izradu novih i moderniziranje postojećih programa, potrebno je sustavno raditi na opremanju škola.

- Normativno reguliranje

Da bi se stvorile pretpostavke za uvođenje državne mature, vanjsko vrjednovanje obrazovanja i provođenje reforme školstva, donesene su Izmjene i dopune Zakona o srednjem školstvu, Uredba o osnivanju Agencije za strukovno obrazovanje i Zakon o Nacionalnom centru za

vanjsko vrjednovanje obrazovanja. Imenovano je Upravno vijeće Agencije i ravnatelj, doneseni su Statut i Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i Agencija je počela s radom.

- Obrazovanje odraslih

U sustavu obrazovanja odraslih postoji veliki broj ustanova koje provode formalne oblike obrazovanja odraslih, a koje odobrava Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, ali i veliki broj pravnih osoba izvodi različite oblike obrazovanja odraslih. Stoga je potrebno zakonski urediti djelatnost kao preduvjet stvaranja jedinstvenog sustava obrazovanja odraslih kojim bi se osigurala kvaliteta obrazovanja, prohodnost u sustavu obrazovanja i zadovoljavanje potreba cijele zajednice i gospodarstva. Također je potrebno objediniti podatke o svim pokazateljima obrazovanja odraslih kroz jedinstvenu bazu podataka.

Započetim projektom opismenjivanja «Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti – Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003.-2012.» financira se osnovno obrazovanje odraslih osoba, a predviđeno je da projekt traje do 2012. godine.

- Privatni sektor

U sustavu srednjeg školstva otvorene su 34 privatne srednje škole s pravom javnosti. Također postoje 14 vjerskih škola s pravom javnosti. U ovom području postoji tendencija rasta privatnih srednjih škola.

- Uključivanje romske djece u programe srednjoškolskog obrazovanja

Nacionalnim programom za Rome i Akcijskim planom – Desetljeće za uključivanje Roma 2005.-2015. predviđene su mjere koje će pridonijeti uklanjanju dugogodišnje marginalizacije i diskriminacije romske nacionalne manjine. Posebna pozornost posvećuje se pravima djece, njihovu obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti te uključivanju Roma u oblike rada. U školskoj godini 2005./2006. uključeno je oko 30 srednjoškolaca u program stipendiranja (MZOŠ). U učeničke domove smješteno je oko 30 učenika (Međimurska i Varaždinska županija).

Razvojni ciljevi srednjoškolskog obrazovanja su sljedeći:

- do 2010. godine povećati stopu upisa u srednje škole sa sadašnjih 79,2% na 83% učenika koji su završili osnovnu školu;
- do 2010. godine povećati broj učenika u gimnazijskim i umjetničkim programima sa sadašnjih 29% na 35% od ukupnog broja upisanih u srednjoškolske programe;
- do 2010. godine povećati stopu učenika koji su završili srednjoškolski program sa sadašnjih 69,5% na 75% istog naraštaja;
- do 2008. godine svi nastavnici trebaju steći osnovnu razinu informatičkih upućenosti;
- uvesti državnu maturu kao standardizirani završni ispit – za učenike gimnazija od 2009. godine, a za učenike četverogodišnjih stručnih i umjetničkih škola od 2010. godine;
- učenicima srednjih škola učiniti dostupnim primjereno školsko i profesionalno usmjeravanje i savjetovanje;
- do kraja 2010. godine dovršiti Nacionalni uputnik (kurikulum) za srednje škole koji će slijediti načela i metodologiju HNOS-a za osnovnu školu, a kojega će pratiti trajno profesionalno usavršavanje nastavnika. Treba ojačati institucionalne kapacitete Agencije za strukovno obrazovanje;
- treba ojačati institucionalne kapacitete Agencije za strukovno obrazovanje i uvesti promjene u strukovno obrazovanje kako bi postalo manje specijalizirano i prilagodljivije potrebama polaznika i tržišta, socijalnim i gospodarskim potrebama te kako bi osiguralo mogućnosti nastavka obrazovanja nakon završene strukovne škole.

5.8.4. Znanost i visoko obrazovanje

Postojeće stanje

U 2005. godini doneseni su sljedeći podzakonski akti: Poslovnik o radu Nacionalnog vijeća za znanost, Pravilnik o vrjednovanju znanstvenih organizacije, Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, Minimalni uvjeti za izbor u znanstvena zvanja i Pravilnik o ustroju i načinu rada područnih vijeća i matičnih odbora.

Nacionalno vijeće za znanost imenovalo je područna znanstvena vijeća, umjetničko vijeće i matične odbore.

Donesen je Pravilnik o mjerilima i kriterijima za vrjednovanje kvalitete i učinkovitosti visokih učilišta i studijskih programa i Pravilnik o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta, Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju, Pravilnik o vođenju evidencija o studentima visokih učilišta, Pravilnik o sadržaju studentske isprave.

Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje zajednički je imenovalo Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (svibanj 2005.).

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje je u razdoblju od siječnja do lipnja 2005. vrjednovalo studijske programe visokih učilišta. Na temelju preporuke NVVO ministar je izdao dopusnice, pisma očekivanja, rješenje o uskraćivanju dopusnice.

U sustavu visokog obrazovanja do 2005. godini ustrojeno je 16 privatnih visokih škola u Republici Hrvatskoj koje su osnovane odlukom osnivača na način propisan odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Zakonom o ustanovama.

U okviru Nacionalnog programa za Rome Vlade Republike Hrvatske u visokoškolskom obrazovanju za akademsku godinu 2005./2006. zaprimljene su tri predstavke Udruga Roma za upis pristupnika Roma na visoke učiteljske škole (2) i Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (1) u cilju aktivnog poticanja i pomoći Romima za uključivanje u sustav visokog obrazovanja. Na visokoškolskim ustanovama uključeno je oko 16 studenata romske nacionalne manjine.

Visoka učilišta mogu osnivati različite programe stručnog usavršavanja, imajući u vidu koncept cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja. Takav se program ne smatra studijem u smislu Zakona. Po završetku programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje posebnu potvrdu.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske 2005. planirana su sredstva za razvoj sustava visokog školstva – provedba Bolonjskog procesa - u ukupnom iznosu od 71.092.015,00 kuna i to za: Nacionalnu agenciju za jamstvo kvalitete visokog obrazovanja i Projekt *Lump sum* - uvođenje novog načina financiranja visokog školstva i nova radna mjesta u sustavu visokog školstva. Od ukupnog iznosa za projekt *Lump sum* za 2005. godinu planirano je 500.000,00 kuna.

Do kraja 2006. godine potrebno je provesti pilot-projekt sustava samovrjednovanja odgojno-obrazovnih institucija i započeti s njegovom primjenom početkom 2007. godine. Financiranje

znanosti i visokog obrazovanja, sukladno odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, započet će 1. siječnja 2006. (Projekt *Lump sum*). Time bi se povećao udio BDP-a za obrazovanje sa 4,4% na 4,9% do 2010. godine. Redoviti izdaci za kvalitetno obrazovanje, ubrajajući plaće, kao omjer javnih izdataka za školovanje do visokoškolskog stupnja, iznosit će najmanje 13% do 2010. godine. Pravno integriranje sveučilišta završit će najkasnije do 31. prosinca 2007. Sastavnice sveučilišta trebaju djelovati jedinstveno i usklađeno, prvenstveno u akademskim pitanjima, financijskom poslovanju i investicijama, utvrđivanju znanstvenoistraživačkih prioriteta te u međunarodnoj suradnji.

Ured ENIC/NARIC djeluje unutar Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Zaprimito je više od 500 zahtjeva za stručno i akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija (IVK), od čega je stručno obrađeno i na vrjednovanje Povjerenstvu Rektorskog zbora proslijeđeno 475 zahtjeva. Za 214 zahtjeva izdana su pozitivna Rješenja o priznavanju IVK. Ured svakodnevno surađuje s konzultantima na CARDS projektu *Mobilnost u visokom obrazovanju* koje Ministarstvo provodi od rujna 2004.

Daljnji razvoj sektora

Primarne zadaće MZOŠ-a u sljedećem razdoblju bit će reorganizacija sustava znanosti i visokog obrazovanja u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima:

Sabor RH na prijedlog Vlade imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (studeni 2005.);

- uspostavljanje Upisnika znanstvenih organizacija i Upisnika znanstvenika koji su osnova za provedbu vrjednovanja znanstvenih organizacija i izdavanje ovlaštenja za provođenje dijela postupka izbora u znanstvena zvanja;
- uspostavljanje Upisnika visokih učilišta;
- Nacionalno vijeće za znanost obvezno je najkasnije do 10. prosinca 2005. započeti s vrjednovanjem znanstvenih organizacija upisanih u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba prema ranije važećim propisima, te dati ministru prijedlog (izdavanje dopusnice, upućivanje pisma očekivanja, uskraćivanje dopusnice);
- na temelju utvrđenih prioriteta u znanosti, propozicija za prijavu projekata i postupka vrjednovanja prijedloga projekata, raspisuje se javni poziv za prijavu projekata (do kraja 2005.). Nakon provedenog postupka vrjednovanja područna vijeća ministru daju prijedlog za ugovaranje pozitivno ocijenjenih projekata (najkasnije do lipnja 2006. godine);
- područna vijeća utvrđuju kriterije za ocjenu periodičnih i završnih izvješća o radu na znanstvenim projektima (2006.-2007.);
- u razdoblju od 2006. do 2008. godine procjenjuje se da bi se za svaku godinu moglo ustrojiti po tri visoke škole s pravom javnosti;
- do 2006. godine će se uspostaviti sustav jamstva kvalitete u visokoobrazovnom sustavu RH;
- do početka akademske godine 2010./2011. planira se uspostaviti dvojni (binarni) sustav i smanjiti postotak studenata koji napuštaju visoko obrazovanje na 50%, u odnosu na sadašnjih 69,5%. Cilj je do 2010. godine povećati ukupan broj diplomanata visokih učilišta za 30%, a broj nastavnika za 20-25%.

Za upis studenata Roma za razdoblje od 2006.-2008. očekuje se povećanje broja pristupnika za upis u prvu godinu (pet do deset pristupnika po akademskoj godini).

Dugoročni cilj je postupnim povećanjem proračunskih i izvanproračunskih izdvajanja za znanost i visoko obrazovanje doseći stupanj izdvajanja u razvijenim europskim zemljama, uvesti međunarodno uvriježen sustav vrjednovanja znanstvenog i visokostručnog rada, te osposobiti kadrove za trajno praćenje i evaluaciju znanstvenog i visokostručnog rada prema svjetskim standardima.

4.9. OSTALE REFORME

4.9.1. Reforma pravosuđa

Postojeće stanje

Ciljeve i mjere reforme pravosuđa predviđene za razdoblje 2005. – 2007. Ministarstvo pravosuđa provelo je i ostvarilo u predviđenim rokovima i u punom opsegu u 2005. godini. Predviđene reforme ostvarene su kako slijedi:

- Reforma zemljišnoknjižnog sustava

Ministarstvo pravosuđa u 2005. godini na području sređivanja zemljišnih knjiga i rješavanja zaostataka u zemljišnoknjižnim predmetima provelo je predviđene mjere, te je postignut izuzetan napredak i optimalna ažurnost u radu gruntovnica i ubrzan proces izgradnje digitalne baze zemljišnih knjiga.

Od predviđenih mjera u gruntovnicama uvedeni su ovlaštteni zemljišnoknjižni referenti koji samostalno rješavaju zemljišnoknjižne predmete, ustrojen je sustav nadzora rada gruntovnica i redovito statističko i analitičko informiranje o stanju u svim gruntovnicama, provodi se obvezna i sustavna edukacija zemljišnoknjižnih referenata i informatizacija, te su doneseni podzakonski akti za sređivanje zemljišnih knjiga.

Od početka primjena mjera za provedbu reformske politike na sređivanju zemljišnih knjiga u rujnu 2004. godine do 11. studenoga 2005. broj neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta smanjio se za 113.406 zemljišnoknjižnih predmeta, odnosno sa 351.632 neriješena predmeta (1.9.2004.) na 238.226 (11.11.2005.) neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta u svim općinskim sudovima Republike Hrvatske. U zagrebačkoj gruntovnici u navedenom razdoblju broj zemljišnoknjižnih predmeta smanjen je za 52.439 predmeta. Treba istaknuti da je krajem 2004. godine u gruntovnici Općinskog suda u Zagrebu zatečeno 310.000 rješenja koja nisu bila dostavljena strankama. U protekloj godini obavljen je prijepis i otprema ovih rješenja. Do sada je u Općinskom sudu u Zagrebu prepisano 95%, a verificirano 47% zemljišnoknjižnih uložaka, a u svim općinskim sudovima ukupno je prepisano 46,75%, a verificirano 7,31% od ukupnog broja zemljišnoknjižnih uložaka Republike Hrvatske.

Unos zemljišnoknjižnih podataka u računalni sustav omogućio je da se zemljišne knjige vode digitalno i to tako da već 79 općinskih sudova ima digitalnu bazu zemljišnih knjiga. Paralelno s procesom digitalizacije zemljišnoknjižnih podataka stvoreni su pravni i tehnički uvjeti za stvaranje zajedničke baze zemljišnoknjižnih podataka gdje će biti umreženi podaci iz gruntovnica i katastra.

- Ovršni i stečajni postupak

U srpnju 2005. godine Hrvatski sabor donio je izmjene i dopune Ovršnog zakona kojim su otklonjene mnoge poteškoće u provedbi ovršnog postupka. Odredbama toga Zakona funkcionalizira se i operacionalizira određivanje i provedba ovrhe te će se poduzetim mjerama smanjiti priljev ovršnih predmeta na sudove u sljedećim godinama.

U okviru ciljeva i mjera predviđenih u Pretpristupnom programu za 2005. godinu poduzete su aktivnosti za doradu stečajnog postupka i donošenje izmjena Stečajnog zakona. Izmjene Stečajno zakona do kraja 2005. godine bit će upućene u parlamentarnu proceduru.

- Modernizacija rada sudova

U 2005. godini nastavljen je Twinning projekt iz programa tehničke pomoći Europske unije CARDS 2002 za modernizaciju i učinkovitiji rad sudova, te je u lipnju 2005 održana konferencija o racionalizaciji organizacije i mreže sudova. Na konferenciji su dane su preporuke o racionalizaciji mreže sudova.

U 2005. godini odlukom Vrhovnog suda RH, 30.354 predmeta je preraspoređeno s preopterećenih sudova na manje opterećene sudove, a radi bržeg rješavanja sudskih predmeta. Zakonskim povećanjem ovlasti sudskih savjetnika postiže se veća učinkovitost rada u sudovima jer su na taj način suci rasterećeni rutinskih i administrativnih poslova koje sada obavljaju sudski savjetnici, te se suci mogu usmjeriti na svoju osnovnu funkciju da budu «menadžeri sudskog postupka».

U 2005. godini povećan je broj sudskih savjetnika za 140, što ima izravni učinak na smanjenje broja neriješenih predmeta i na povećanje učinkovitosti sudova.

U tijeku 2005. godine Ministarstvo pravosuđa uvelo je nadzor nad radom pravosudne uprave. Provedenim nadzorima otklonjeni su pronađeni nedostaci u radu nekih sudova i pokrenute su stegovne mjere protiv nekih predsjednika sudova.

- Reforma kaznenog zakonodavstva

U 2005. godini nastavljene su aktivnosti oko promjena kaznenog zakonodavstva, i to prvenstveno promjene Kaznenog zakona kojim će se urediti pitanje općeg i linearnog pooštrenja represije, opravdati uvođenje kazne dugotrajnog zatvora mlađim punoljetnicima, produljenje rokova zastare i dr.

Ciljevi i mjere za ostvarivanje reformskih aktivnosti pravosudnog sustava u razdoblju 2006.-2008. godine

U provedbi reformskih aktivnosti pravosudnog sustava Ministarstvo pravosuđa u razdoblju od 2006. do 2008. godine posebnu pažnju posvetit će sljedećim ciljevima i mjerama:

- Modernizacija i učinkovitiji rad sudova

U 2006. do 2008., godine radi bolje raspodjele radnog opterećenja sudova unutar pravosudnog sustava na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, Vrhovni sud RH i dalje će raspodjeljivati predmete opterećenih sudova na manje opterećene sudove. Ministarstvo pravosuđa ustrojiti će upravni nadzor nad radom sudova. Upravni nadzor obavljati će pravosudni inspektori, i to prvenstveno suci raspoređeni na rad u Ministarstvo pravosuđa, a koji će s obzirom na svoje ovlasti, stručnost i opremljenost učinkovito provoditi nadzor. U 2006. godini, u cilju rješavanja svih zaostataka sudskih predmeta, a u okviru raspoloživih financijskih sredstava uvesti će se prekovremeni rad sudaca. Također se predviđa i uvođenje elektronske dostave, i to prvenstveno na trgovačke sudove. Radi ubrzanja parničnog postupka predlažu se izmjene Zakona o parničnom postupku, kako bi se ograničilo vraćanje predmeta na ponovno suđenje prvostupanjskom sudu. Ministarstvo pravosuđa u 2006. godini predložiti će alternativne načine rješavanja sporova kroz osnivanje regionalnih centara za mirenje, uspostavljanje sustavnog odnosa sudova i organizacija za mirenje, poticanje sudaca da provode postupak mirenja i upućuju stranke u postupak mirenja kao i informiranje građana o mogućnostima korištenja alternativnih načina rješavanja sporova.

U cilju rasterećenja sudova i donesenom izmjenom Ovršnog zakona i njegovom primjenom od 1. siječnja 2006. ovršni se predmeti na temelju vjerodostojne isprave prenose se u nadležnost javnih bilježnika. Davanjem većih ovlasti javnim bilježnicima omogućio bi se bolji pristup građana sudovima, i to tako što će javni bilježnici već početkom 2006. godine biti elektronskim putem povezani sa sudskim registrima trgovačkih društava kod trgovačkih sudova i sa zemljišnoknjižnim odjelima (grunтовnicama). Javni bilježnici imat će ovlasti izdavanja ovjerenih izvadaka iz ovih sudskih registara. Ministarstvo pravosuđa donijet će akcijski plan za rješavanje velikog broja ovršnih predmeta, a posebno za velike sudove kao što je Općinski sud u Zagrebu, koji ima 45% od sveukupno ovršnih predmeta

- Racionalizacija mreže sudova

Ministarstvo pravosuđa otvorilo je proces racionalizacije, organizacije i strukture sudova u skladu s kriterijima učinkovitosti i ekonomičnosti. Na konferenciji o racionalizaciji organizacije i strukture sudova u Republici Hrvatskoj, održane u lipnju 2005. godine, predstavljeni su rezultati analize postojeće strukture sudova, koristeći kriterije minimalnog broja sudaca u jednom sudu, minimalan broj predmeta, minimalna udaljenost jednog suda od drugog i minimalni broj stanovnika koje treba pokrivati sud. Twinning partneri iz Projekta CARDS 2002 predložili su mjere za smanjenje broja sudova. U toku 2006. do 2008. godine Ministarstvo pravosuđa odlučno je provesti reorganizaciju strukture i mreže sudova u skladu s kriterijima učinkovitosti i ekonomičnosti pravosudnog sustava, uvažavajući povijesne, tradicionalne i razvojne specifičnosti Hrvatske.

Odrednice za racionalizaciju sudova:

- bagatelni prekršaji moraju se prebaciti iz nadležnosti sudova u nadležnost upravnih tijela,
- na nekoliko pilot-projekata provest će se spajanja općinskih i prekršajnih sudova u onim mjestima gdje ni prekršajni ni općinski sud ne ispunjavaju kriterije iz Projekta,
- provest će se pilot-projekt spajanja općinskih sudova koji ne ispunjavaju ni jedan od postavljenih kriterija,
- preispitati će se svrhovitost sadašnje podjele nadležnosti županijskih sudova i napraviti analiza racionalnosti sadašnjeg broja trgovačkih sudova,
- potrebno je razmotriti kako ostvariti punu nadležnost Upravnog suda u skladu s čl. 6. Europske konvencije o ljudskim pravima.

Racionalizacija mreže sudova bit će dugogodišnji proces za čiji je uspjeh nužan konsenzus u Hrvatskom saboru.

- Zemljišnoknjižna reforma

U 2006. do 2008. godine nastavit će se sređivanje zemljišnih knjiga i zemljišnoknjižna reforma do 2008. godine bila bi završena. U 2006. do 2008. godine u svim grunтовnicama bit će digitalna zemljišna knjiga. Paralelno s procesom digitalizacije zemljišnoknjižnih podataka, stvoreni su pravni i tehnički uvjeti za stvaranje zajedničke baze zemljišnih podataka gdje će biti umreženi digitalni podaci iz grunтовnica i katastra. Provest će se pilot projekt uknjižbe stanova i poslovnih prostora te drugih posebnih dijelova zgrade, započet će postupak ručno vođenih knjiga i osnivanje novih poslovnih knjiga, završit će se razvoj poslovnih procesa između katastra i zemljišnih knjiga u okviru projekta MATRA.

- Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja

U srpnju 2005. godine donesena je novela Ovršnog zakona kojim je ovršni postupak u bitnoj mjeri ubrzan. Temeljem toga zakona stvorene su pravne pretpostavke za poduzimanje daljnjih aktivnosti na povećanju učinkovitosti ovršnog postupka. Mjere su usmjerene na ubrzanje

ovršnog postupka i povećanje pravne discipline, te na smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta koji čine 32% od ukupnog broja neriješenih predmeta na sudovima u Republici Hrvatskoj. Predviđene mjere bit će usmjerene na sljedeće aktivnosti:

- provedba Ovršnog zakona u suradnji Hrvatskom gospodarskom komorom i Hrvatskom javnobilježničkom komorom,
- otvaranje komisionih prodavaonica u kojima će se prodavati zaplijenjene pokretnine,
- obvezuje se Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje na davanju podataka o mirovini i stalnim primanjima, a Ministarstvo unutarnjih poslova o davanju podataka o posjedovanju motornog vozila,
- uspostavljanje registra nekretnina te pokretnina čija je vrijednost veća od 50.000 kuna, a koje se nekretnine i pokretnine prodaju u ovršnom postupku (očevidnik će biti dostavljen i putem interneta),
- prenošenje ovršnih predmeta na temelju vjerodostojne isprave javnim bilježnicima
- provedba upravnog nadzora rada ovršnih odjela općinskih sudova i sudskih ovršitelja,
- provest će se edukacija sudaca i sudskih ovršitelja,
- provest će se tehnička opremljenost sudova s odgovarajućom informatičkom opremom.

Radi veće zaštite vjerovnika i naplate potraživanja u 2006. godini i dalje će se poduzimati aktivnosti i mjere na provedbi izmjene Stečajnog zakona.

- Reforma kaznenog zakonodavstva

U 2006. do 2008. godine Hrvatska će nastaviti na reformi kaznenog zakonodavstva. U drugoj fazi promjene Kaznenog zakona odnosit će se na opće i linearno pooštrenje represije, produljenje rokova zastare, ograničenje primjene uvjetne osude, ograničenje uvjetnog otpusta za osuđene na dugotrajni zatvor (mogućnost uvjetnog otpusta nakon 2/3 izdržane kazne i dr.). Novela Kaznenog zakona bila bi upućena u parlamentarnu proceduru u tijeku 2006. godine.

U izradi je nacrt novog Nacionalnog programa za sprječavanje korupcije, koji će u 2006. godini biti upućen u redovnu proceduru donošenja. Programom su predviđene mjere, kako zakonske tako i institucionalne mjere za učinkovitiji progon i sprječavanje korupcije, jer javna predodžba o sveprisutnosti korupcije kao i relativno mali broj procesuiranih slučajeva ukazuje na nužnost poduzimanja daljnjih napora na ovom području. Ministarstvo pravosuđa-Pravosudna akademija uz pomoć CARDS programa provest će edukaciju i osposobljavane sudaca, državnih odvjetnika i drugih zaposlenih u pravosudnim tijelima na području otkrivanja i procesuiranja korupcije.

Reforma procesno-kaznenog zakonodavstva predviđena je u razdoblju od 2006. do 2008. godine, i to kao sveobuhvatni projekt Zakona o kaznenom postupku koji obuhvaća Zakon o državnom odvjetništvu i Zakon o kaznenom postupku, Zakon o policiji, Zakon o sudovima, a provodi se u sklopu «Twinning light projecta» kojim će biti obuhvaćene promjene prethodnog kaznenog postupka revidiranjem stadija istrage.

4.9.2. Zaštita okoliša

Uvod

U sektoru *Okoliš* nastavljene su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije donošenjem novih zakona: Zakona o otpadu i Zakona o zaštiti zraka (krajem 2004.), Zakona o zaštiti prirode i Zakona o genetski modificiranim

organizmima (2005.), zatim donošenjem provedbenih propisa i drugih mjera iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, NPPEU – 2005.

Vrlo intenzivne aktivnosti u prvoj polovici 2005. godini odnosile su se na pretpristupni program ISPA 2005/2006. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MPŠVG), Upravom za vodno gospodarstvo izradilo je Nacionalnu ISPA strategiju za sektor okoliš (otpad, vode, zrak) s indikativnom listom investicijskih projekata; predane su tri aplikacije za sufinanciranje provedbe investicijskih projekata (sektor otpada i voda), od kojih su dvije načelno dobile pozitivnu ocjenu Europske komisije te aplikacije za tehničku pomoć za izradu IPA strategije i pripremu projekata iz indikativne liste. Time se planiraju iskoristiti ukupna alocirana sredstva Republici Hrvatskoj iz programa ISPA 2005/2006 za sektor okoliša u iznosu od 30 milijuna eura. Republika Hrvatska će sufinancirati sa 6,3 milijuna eura provedbu podržanih ISPA projekata. Sredstva iz ISPA programa nisu dostatna s obzirom na potrebe tako da su bitno smanjeni zahtjevi za ISPA tehničku pomoć. Indikativna lista projekata u ISPA strategiji jasno ukazuju na potrebu za velikim investicijama u području pročišćavanja otpadnih voda, vodoopskrbe i gospodarenja otpadom, a time i potrebu daleko veće alokacije sredstava za sektor okoliš iz fondova Europske unije, uz osiguranje potrebne tehničke pomoći za pripremu investicijskih projekata iz programa Europske unije i/ili sredstava bilateralne pomoći, te domaćih izvora.

U 2005. istovremeno se intenzivno radilo na pripremi i donošenju potrebnih sporazuma, smjernica i priručnika o unutarnjim procedurama vezano za propisnu i učinkovitu provedbu ISPA projekata.

U području financiranja zaštite okoliša iz domaćih izvora, ostvaren je vrlo značajan napredak uvođenjem naknada za zaštitu okoliša koje se postupno uvode u 2004. i 2005. godini temeljem Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (2003.) i intenzivnim aktivnostima samoga Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (izvanproračunska institucija). Budući da nove naknade čine izravan vlastiti prihod Fonda, Fond osigurava dopunska sredstva za projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Sukladno utvrđenim nacionalnim prioritetima u zaštiti okoliša, Fond je tijekom 2004. godine pokrenuo sanaciju 163 neuređena odlagališta komunalnog otpada u Hrvatskoj (detaljnije u potpoglavlju Gospodarenje otpadom). Slijedi financiranje i poticanje provedbe projekata energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije, čistijih tehnologija i smanjenje emisija, te drugih projekata. Predviđeno je da Fond osigurava i određena sredstva za provedbu investicijskih projekata koji će se sufinancirati iz pretpristupnih fondova Europske unije.

Radi provedbe mnogobrojnih aktivnosti vezano za pretpristupne fondove, usklađivanje zakonodavstva i ukupan proces pridruživanja Europskoj uniji, nadležna tijela državne uprave, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Agencija za zaštitu okoliša i druge institucije u zaštiti okoliša i prirode provode aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta primanjem novih službenika i njihova stručnog osposobljavanja. Tehnička podrška jačanju kapaciteta na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini pruža se provedbom projekata iz programa CARDS, LIFE III - Treće zemlje, REReP, PHARE, Opće uprave za okoliš Europske komisije (DG ENV), te projekata bilateralne pomoći.

Horizontalno zakonodavstvo

Postojeće stanje

U izradi je Izvješće o stanju okoliša Republike Hrvatske koje izrađuje Agencija za zaštitu okoliša, a uputit će se u postupak usvajanja krajem 2005./prvo tromjesečje 2006. Tijekom 2005. započele su pripreme na izradi novoga Zakona o zaštiti okoliša koji će, kao krovni zakon biti usklađen s pravnom stečevinom Europske unije u području horizontalnoga zakonodavstva.

Praćenju napretka Republike Hrvatske u procesu pristupanja Europskoj uniji pridonijet će provedba projekta Opće uprave za okoliš Europske komisije (DG ENV) *Potpura u procesu pristupanja zemljama kandidatkinjama i Hrvatskoj (provedba u tijeku)* u okviru kojeg su izrađene tablice usklađenosti i provedbeni upitnici za pojedine direktive horizontalnog sektora.

Nastavlja se provedba projekta CARDS 2002. *Strategija za približavanje okolišnom zakonodavstvu* Europske unije koja će uključivati i niz investicijskih programa i financijskih planova s osobitim naglaskom na investicijski zahtjevne direktive i tri prioriteta sektora: zrak, otpad i IPPC direktivu. Projekt CARDS 2004 *Podrška daljnjem usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije* lu pripremi izrada opisa posla/ trebao bi osigurati nastavak približavanju okolišnom zakonodavstvu uz jačanje prihvatne sposobnosti na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini za razvoj i provedbu investicijskih projekata i financijskih strategija. U tijeku je i provedba projekta CARDS 2002. koji se odnosi na jačanje Agencije za zaštitu okoliša, a tijekom srpnja 2005. započela je provedba projekta CARDS 2003 *Procjena utjecaja na okoliš (PUO) – Smjernice i obuka*, čiji je cilj unaprijediti, olakšati i jačati korištenje procjene utjecaja na okoliš sukladno standardima i postupcima Europske unije.

Tijekom 2005. godine odobren je projekt *Provedba zahtjeva okolišnog *acquisa* (zakonodavstva) u vezi s pristupom informacijama o okolišu i sudjelovanjem javnosti u postupcima izdavanja odobrenja u području zaštite okoliša*, koji će financirati nizozemsko Ministarstvo stanovanja, prostornog uređenja i okoliša, a provodit će se u 2006. i 2007. godini

Odobrena su dva projekta iz programa PHARE 2005, od kojih se jedan odnosi na jačanje inspekcije zaštite okoliša radi provedbe novoga okolišnog zakonodavstva, a drugi na provedbu NATURA 2000.

Daljnju podršku ostvarivanju prioriteta Republike Hrvatske iz Pristupnog partnerstva pružit će i PHARE horizontalni program vezan za zaštitu okoliša i proširenje pokrenut od Europske komisije u 2005. za četiri zemlje kandidatkinje (Rumunjska, Bugarska, Hrvatska i Turska). Program se odnosi na daljnju podršku sudjelovanju inspekcije zaštite okoliša u radu IMPEL i ECENA (prije BERCEN) mreže, razvoj sposobnosti za učinkovito korištenje izvora financijskih sredstava, te jačanje sposobnosti za provedbu pravne stečevine Europske unije na lokalnoj i regionalnoj razini.

U okviru REReP projekta Prioritetni investicijski okolišni program /PEIP/ izrađena je nova lista prioriteta investicijskih projekata Hrvatske (otpad, vode, zrak) i predstavljena na regionalnom sastanku PEIP-a u Bruxellesu u rujnu 2005.

Provedbene mjere

Mjere predviđene za razdoblje 2006. – 2008. uključuju donošenje novoga krovnog Zakona o zaštiti okoliša i njegovih provedbenih propisa i Strategije održivog razvitka.

Uz objavljivanje Izvješća o stanju okoliša (2006.), krajem razdoblja započet će priprema izrade novog izvješća.

Projekti DG ENV *Potpoma u procesu pristupanja zemljama kandidatkinjama i Hrvatskoj* te CARDS 2002. i 2004. projekti izravna su potpora mjerama predviđenim za navedeno razdoblje.

Zaštita zraka i klimatske promjene

Postojeće stanje

Novi Zakon o zaštiti zraka donesen je u studenom 2004., a stupio je na snagu 31. ožujka 2005. Po svojoj strukturi predstavlja temeljni Zakon kojim se uređuje upravljanje kakvoćom zraka sukladno okvirnoj Direktivi 96/62/EZ. Provedbenim propisima, koji će se donijeti temeljem toga Zakona, implementirat će se ostale direktive.

U tijeku 2005. izrađeni su provedbeni propisi kojima se propisuju granične, tolerantne, ciljne i kritične vrijednosti onečišćujućih tvari u zraku, postupanje s tvarima koje oštećuju ozonski sloj te kakvoća biogoriva. S ekonomskoga gledišta, uspostava sustava za prikupljanje, obnavljanje i oporabu tvari koje oštećuju ozonski sloj zahtijevat će od pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću servisiranja i održavanja rashladnih i klimatizacijskih uređaja određena ulaganja u osnovna sredstva, odnosno nabavu uređaja za prikupljanje tih tvari. Opremanje centara za obnavljanje i oporabu uporabljenih tvari koje oštećuju ozonski sloj tehnički je i financijski potpomognuto kroz provedbu međunarodnog projekta u suradnji s provedbenom agencijom Montrealskog protokola. Za kompletnu uspostavu rada centara iz proračuna RH planiraju se uložiti dodatna sredstva u iznosu 250.000,00 kn za nabavu kemijskog analizatora plinova. Za potrebe trajnog zbrinjavanja ovih tvari kada postanu opasni otpad, od 1. siječnja 2006. uvodi se naknada u iznosu 3,00 kn po kg uvezene tvari koja će se uplaćivati u Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.

U 2005. nastavljene su aktivnosti na uspostavi državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka. Do kraja 2005. pustit će se u rad dvije nove postaje za praćenje kakvoće zraka na odabranim lokacijama u Rijeci, te će tako u Hrvatskoj biti uspostavljeno osam postaja za praćenje kakvoće zraka u urbanim i industrijskim područjima. Iz proračuna RH za izgradnju navedenih dviju postaja potrošeno je ukupno 2.900.000,00 kn, a za održavanje postojećih postaja te analizu kakvoće zraka potrošeno je ukupno 630.000,00 kn.

Informacijski sustav zaštite zraka temeljem Zakona o zaštiti zraka vodi Agencija za zaštitu okoliša.

U tijeku je izrada novog Nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (prvo nacionalno izvješće dostavljeno je tajništvu Konvencije u veljači 2002. godine), čije se dovršenje planira u prvom tromjesečju 2006. godine. Također se započelo s aktivnostima na izradi nacionalne strategije s planom djelovanja za provedbu Okvirne konvencije UN o promjeni klime i Kyoto protokola, te drugih dokumenata i provedbenih propisa potrebnih za provedbu mjera kojima će se ublažiti klimatske promjene. Planirani dokumenti donijet će se tijekom 2006. i 2007. godine. Za

pripremu tih dokumenata Republika Hrvatska dobila je financijsku i tehničku pomoć iz LIFE programa.

Provedbene mjere

U skladu sa Zakonom o zaštiti zraka te Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš u razdoblju 2006.-2008. predviđene su sljedeće mjere:

- donijeti provedbene propise,
- donijeti Nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji UN o promjeni klime,
- izraditi Plan djelovanja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka,
- provesti procjenjivanje kakvoće zraka na teritoriju države,
- dovršiti izgradnju državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka,
- izraditi Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova
- uspostaviti registar emisija stakleničkih plinova,
- pratiti i unaprjeđivati sustav prikupljanja, obnavljanja i uporabe tvari koje oštećuju ozonski sloj, te njihovo sigurno odlaganje kada postanu opasni otpad,
- donijeti Nacionalnu strategiju s planom djelovanja za provedbu Okvirne konvencije UN o promjeni klime i Kyoto protokola.

Agencija za zaštitu okoliša nastavit će aktivnosti na razvoju informacijskog sustava zaštite okoliša.

Tehnička i financijska podrška za provedbu mjera osigurat će se provedbom projekata CARDS i LIFE III – Treće zemlje i projekata međunarodnih agencija Multilateralnog fonda za provedbu Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj. U okviru ISPA programa zatražena je tehnička pomoć za izradu studije o procjeni razvoja centraliziranih toplinskih sustava koji koriste obnovljive izvore energije.

Gospodarenje otpadom

Postojeće stanje

Krajem 2004. godine donesen je novi Zakon o otpadu, a tijekom 2005. dva provedbena propisa. Radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, Hrvatski sabor usvojio je u listopadu 2005. Strategiju gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Slijedi izrada Plana gospodarenja otpadom do sredine 2006. te županijskih planova gospodarenja otpadom koji će se izraditi u razdoblju 2006. -2008.

Informacijski sustav gospodarenja otpadom, temeljem Zakona o otpadu, vodi Agencija za zaštitu okoliša koja razvija informacijsko-tehnološki sustav i pojedine baze podataka.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) u 2004. godini pokrenuo je sanaciju 163 odlagališta komunalnog otpada, za što će ukupno izdvojiti 1.300.200.160 kuna (173,3 milijuna eura) bespovratnih sredstava. Fond je u 2005. započeo aktivnosti i na provedbi novog sustava financiranja gospodarenja ambalažnim otpadom koji se zasniva na uvođenju naknada na ambalažu.

Provedbene mjere

Tijekom 2006. godine izradit će se provedbeni propisi Zakona o otpadu, čime će se zaokružiti pravni okvir za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

U razdoblju 2006.- 2008. nastavit će se aktivnosti MZOPUG-a na izradi programa sanacije lokacija visoko onečišćenih otpadom - *crnih točaka*, za što se sredstva planiraju u državnom proračunu.

Za sanaciju odlagališta komunalnog otpada većim će se dijelom koristiti izvanproračunska sredstva FZOEU (2006.: 145,0 milijuna kuna, 2007.: 145,0 milijuna kuna, 2008.: 135,0 milijuna kuna), te proračunska sredstva jedinica lokalne samouprave. Predviđeno izdvajanje sredstava FZOEU za sektor gospodarenja otpadom u razdoblju 2006.-2015. iznosi 2.405 milijuna kuna (325 milijuna eura). Fond će također sufinancirati sanacije lokacija visoko onečišćenih opasnim otpadom, aktivnosti na uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom te županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom.

Pravilnikom o ambalaži i ambalažnom otpadu iz 2005. predviđene su naknade proizvođača i uvoznika robe u ambalaži koji tu robu stavljaju na hrvatsko tržište, a uplaćivat će se u Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost od početka 2006. godine.

Za izgradnju centara gospodarenja otpadom, osim sredstava iz domaćih izvora, očekuju se i sredstva iz programa ISPA 2005/06 iz fondova Europske unije koji će uslijediti nakon ISPE. Interes za sufinanciranje takvih i drugih projekata u području gospodarenja otpadom iskazuju hrvatske i međunarodne financijske institucije. Temeljem Nacionalne ISPA strategije za sektor okoliša, potkraj lipnja 2005. podnesena je prijava za sufinanciranje izgradnje centra za gospodarenja otpadom Šibensko-kninske županije.

Agencija za zaštitu okoliša nastavit će aktivnosti na razvoju informacijskog sustava gospodarenja otpadom i tokova otpada.

Radi prilagodbe zahtjevima pravne stečevine Europske unije u području gospodarenja otpadom, poglavito financijski zahtjevnim (teškim) direktivama, potrebno je na stalnoj i dugoročnoj osnovi osiguravati velika financijska sredstva iz više izvora. Prema Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, procijenjena vrijednost ukupnih investicija (opće mjere izbjegavanja otpada, komunalni otpad, ostale vrste otpada) za razdoblje do 2025. iznosi 24.389 milijuna kuna (3,25 milijardi eura).

Tehnička podrška za približavanje zakonodavstvu Europske unije iz područja gospodarenja otpadom ostvaruje se unutar projekta CARDS 2002., a za provedbu Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj projektom LIFE III – Treće zemlje. Iz programa CARDS osigurana su sredstva i za određena infrastrukturna ulaganja u cilju poboljšanja gospodarenja otpadom na lokalnoj razini. Jačanje administrativnih sposobnosti za pripremu i provedbe investicijskih projekata i izrade financijskih strategija na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini ostvarit će se provedbom projekata CARDS 2004. Podrška daljnjem usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije (nastavak projekta CARDS 2002.) koji će se započeti provoditi u 2006. i novopokrenutog projekta unutar PHARE 2005 horizontalnog programa vezanog uz zaštitu okoliša i proces proširenja koji će se provoditi u 2007. godini.

Kakvoća voda

Postojeće stanje

Aktivnosti koje su pri završetku, a odnose se na usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije jesu donošenje Izmjena i dopuna Zakona o vodama i Izmjene i

dopune Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, te donošenje Pravilnika o vođenju vodne dokumentacije. U svezi sa zdravstvenom ispravnosti vode za piće, u tijeku je izrada Pravilnika o općim i specifičnim uvjetima higijene hrane te o uvjetima za provedbu sustava samokontrole u objektima za proizvodnju i promet hrane. Vodnogospodarska osnova Hrvatske – strateške odrednice je završena i u proceduri je donošenja. Prijedlog Nacionalnog plana navodnjavanja je pri završetku izrade. CARDS 2002 projekt «Informacijski sustav voda» je završen (800.000 EUR), a CARDS 2003 «Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva o vodama s relevantnim EU zakonodavstvom» u procesu je ugovaranja (1.000.000 EUR). U okviru programa pretprijetne pomoći ISPA, zatražena su bespovratna sredstva za projekt razvoja vodoopskrbe i odvodnje grada Karlovca, a također su predviđena i sredstva za tehničku pomoć kod pripreme projekata za nadolazeći program pretprijetne pomoći IPA.

Provedbene mjere

Nastavit će se intenzivno raditi na razvoju i usuglašavanju pravnog okvira s pravnom stečevinom Europske unije, i daljnjem jačanju provedbenih mehanizama, administrativnih kapaciteta, te vodnogospodarskom planiranju. Planira se nastaviti s intenzivnom provedbom mjera zaštite voda i korištenja voda u području vodoopskrbe.

Područje zdravstvene ispravnosti vode za piće uređeno je odredbama Zakona o hrani kojim se propisuje obveza donošenja provedbenih propisa u svezi s zdravstvenom ispravnosti vode za piće. Osnovne aktivnosti koje proizlaze iz provedbenih propisa jesu ustrojavanje sustava samokontrole za javne vodoopskrbne objekte i uvođenje istoga u praksu, kao i redovito provođenje monitoringa vode za piće.

Predviđena financijska sredstva za provođenje monitoringa vode za piće koriste se i za provođenje monitoringa hrane, tako da na monitoring vode za piće otpada samo jedan dio planiranog iznosa.

Financijska sredstva za uspostavu zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće osiguravaju jedinice lokalne samouprave.

U razdoblju 2006.-2008. planiraju se i aktivnosti na kapitalnim projektima navodnjavanja i kapitalnim projektima razvoja sustava zaštite od štetnog djelovanja voda.

Putem CARDS projekata osigurava se tehnička pomoć za usklađivanje zakonodavstva u području upravljanja vodama i jačanja vodnogospodarskog planiranja. Trenutni izvori financiranja koji su na raspolaganju nedostatni su i potrebno je prioritarno pristupiti reformi postojećeg sustava financiranja i izradi investicijskih strategija i programa.

Zaštita mora i morskog okoliša

Postojeće stanje

Početakom 2005. godine izrađeno je Nacionalno izvješće, brošura i karta o sanitarnoj kakvoći mora za kupanje na plažama hrvatskoga Jadrana za 2004.

U pripremi je izrada novoga nacionalnog Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja Jadranskog mora, koji će biti usklađen sa Sub-regionalnim planom intervencija za sprečavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera za Hrvatsku, Italiju i Sloveniju koji je potpisan u studenom 2005.

Za izgradnju novih brodova čistača iz Državnog proračuna za 2005. godinu izdvojeno je 2.750.000,00 kn, a za održavanje i dodatne operative troškove postojećih brodova čistača u vlasništvu privatnih tvrtki 2.250.000,00 kn. Izgrađen je jedan brod čistač koji je u 2005. predan na korištenje Primorsko-goranskoj županiji (danas ima 9 brodova čistača u priobalnim županijama).

Do kraja 2005. planira se izrada:

- godišnjeg nacionalnog izvješća, te tiskanje karte i brošure o sanitarnoj kakvoći mora za kupanje na plažama hrvatskog Jadrana za 2005.,
- nacrtu godišnjeg Nacionalnog monitoring programa za Jadran za 2005. u okviru Programa za procjenu i kontrolu onečišćenja na području Mediterana (MED POL) za Program UN-a za okoliš/Meditranski akcijski plan (UNEP/MAP).

Provedbene mjere

U 2006. izradit će se novi Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj.

Održat će se međunarodna pokazna vježba iznenadnog onečišćenja mora „Jadran 2006“ u suradnji s REMPEC Malta (obveza Republike Hrvatske kao stranke potpisnice Barcelonske konvencije).

Godišnje se izrađuju i objavljuju nacionalna izvješća, karte i brošure o kakvoći mora na morskim plažama za tekuću godinu.

U razdoblju 2006.-2008. izradit će se projekti i planovi sanacije onečišćenih područja s potonulih brodova i koordinirat će se izrada izvješća „Nacionalni monitoring program“ (Projekt Jadran) za MED POL. U istom trogodišnjem razdoblju planiraju se izgraditi tri brodice čistača mora (po jedna godišnje).

Nastavit će se provedba Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području Republike Hrvatske (*Jadranski projekt*) koji sadrži 47 potprojekata gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture. Projekt provode «Hrvatske vode», jedinice lokalne samouprave (177) na obalnom području i otocima i MZOPUG (nadležan za monitoring mora). Projekt se financira iz sredstava Državnog proračuna, kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD), proračuna jedinica lokalne samouprave i «Hrvatskih voda».

Zaštita prirode

Postojeće stanje

U svibnju 2005. usvojen je novi Zakon o zaštiti prirode. Temeljem novog Zakona o zaštiti prirode izdano je Rješenje o preventivnoj zaštiti područja Lastova u kategoriji Parka prirode.

Državni zavod za zaštitu prirode (DZZP) završio je u svibnju 2005. s provedbom trogodišnjeg projekta LIFE III “Uspostava nacionalne ekološke mreže kao dio Sve-europske ekološke mreže i NATURA 2000 mreže”, koji je rezultirao prijedlogom nacionalne ekološke mreže uspostavom baze podataka za unos podataka o područjima ekološke mreže (kompatibilna s NATURA 2000 bazom podataka), te je uspostavljen temelj za Nacionalni sustav monitoringa biološke raznovrsnosti.

Također, DZZP će do kraja 2005. izraditi nacrt Izvješća o stanju prirode na osnovu kojeg će započeti postupak revizije Nacionalne strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NSAP), koji će se nastaviti i u 2006.godini.

U okviru provedbe CITES Konvencije Ministarstvo kulture (Uprava za zaštitu prirode) organiziralo je u 2005. dva edukativna seminara, jedan za obuku carinskih djelatnika i drugi mješoviti za obuku djelatnika carine, policije te granične veterinarske i fito-sanitarne inspekcije. U izradi su i provedbeni propisi kojima će se detaljno propisati pravila vezana uz prekogranični promet, trgovinu i uzgoj zaštićenih divljih svojti.

Planovi upravljanja populacijama zaštićenih vrsta (vuk i ris) uspješno se provode. U razdoblju siječanj-rujan 2005. za štete od vuka isplaćeno je 2.0 milijuna kuna.

U okviru projekta „Očuvanje krških ekoloških sustava“ (KEC) tijekom 2005. nastavljena je inventarizacija sastavnica biološke raznolikosti i jačanje informacijskog sustava zaštićenih područja kojima je temeljni fenomen krš. Izrađen je i nacrt Plana upravljanja NP Risnjak. Za praćenje projekta KEC u proračunu za 2005. osigurano je 2,8milijuna kuna.

Provedbene mjere

Za aktivnosti i programe na području zaštite prirode (bez materijalnih troškova, plaća zaposlenika) tijekom 2005. godine u državnom proračunu osigurano je 19,1 milijuna kuna, dok se za razdoblje 2007.-2008. povećavaju proračunska izdvajanja, tj. za 2006. planira se osigurati ukupno 32 milijuna kuna, 2007. godine 40 milijuna kuna i za 2008. godine 45 milijuna kuna.

Izrada provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode je u tijeku. Izrada geo-informacijskog sustava (GIS-a) za 7 nacionalnih parkova započeo će tijekom 2006.

Za razvoj sustava zaštićenih područja planira se od 2006. do 2008. osigurati 3,0 milijuna kuna godišnje. Izrađen je nacrt Plana upravljanja za Nacionalni park Risnjak i započela je izrada Planova upravljanja za Park prirode Učka i PP Žumberak-Samoborsko gorje, a u okviru KEC projekta planira se izrada planova upravljanja za NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica, NP Plitvička jezera i PP Velebit do kraja 2007.

Tijekom 2006. planira se preventivnu zaštitu Lastova u kategoriji „parka prirode“ prevesti u stalnu zaštitu provođenjem postupka zaštite, te su za osnivanja i rad JU PP Lastovo osigurana potrebna sredstva.. U 2006. planira se pokrenuti i postupak zaštite područja delte rijeke Neretve u kategoriji „parka prirode“, a sredstva za osnivanje i rad JU PP Neretva planirana su u Državnom proračunu za 2007.

Temeljem Izvješća o stanju prirode izvršit će se revizija Nacionalne strategije i akcijskog plana biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP) za što su u Državnom proračunu za 2006. planiraju sredstva u iznosu od 500.000,00 kuna (220.000,00 kuna za radne skupine i radionicu te 280.000,00 kuna za tisak). Revizija sektorskog zakonodavstva i ugradnja odrednica zaštite prirode u sektore nastavit će se i u razdoblju 2006.-2008. godine.

Početakom 2006. planira se donijeti Uredba o nacionalnoj ekološkoj mreži, te se za provedbu zaštite na području ekološke mreže u 2006. planira osigurati 1,0 milijuna kuna (za poticaje vlasnicima i ovlaštenicima prava koji žive na područjima koja su dio ekološke mreže da

koriste prirodne vrijednosti sukladno načelima zaštite prirode). Isti iznos sredstava predviđa se u državnom proračunu za 2007. i 2008. godinu.

Europska komisija osigurala je za deset novih članica Europske unije i dvije zemlje u procesu pristupanja EU tehničku pomoć vezanu za implementaciju i administriranje (upravni postupak) Nature 2000. Naknadno je odlučeno da se i Hrvatska uključi u taj program tehničke pomoći te se u 2006. planira organizirati obuka djelatnika državnih tijela koja će biti nadležna za provedbu Nature 2000.

Sredstva za uspostavu mreže „NATURA 2000“ osigurana su u okviru EU PHARE projekta koji započinje 2006. i završava 2007. godine.

Za praćenje međunarodnih projekata u proračunu za 2006. planira se osigurati 5,9 milijuna kuna, i to:

- „NATURA 2000“ (EU PHARE) – 2,0 milijuna kuna,
- „KEC“ (Svjetska banka) - 3,5 milijuna kuna,
- „Institucionalno jačanje DZZP-a“ (EU CARDS) – 400.000,00 kuna.

Izrađeni planovi upravljanja zaštićenim vrstama provodit će se i u razdoblju 2006. - 2008. te su u Državnom proračunu predviđena sredstva za naknadu šteta od strogo zaštićenih životinja. U tijeku je izrada Pravilnika o postupanju u postupku utvrđivanja štete od strogo zaštićenih životinja i nadoknadi štete.

Radi zaštite zavičajnih divljih vrsta i sprječavanja unošenja i širenja stranih invazivnih vrsta u 2006. predviđena su sredstva u iznosu od 1 milijun kuna.

Uspostava računalnog sustava za izdavanje dopuštenja za prekogranični prijenos, trgovinu i uzgoj divljih svojti, zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode (provedba CITES Konvencije) na način kakav je propisan u Europskoj uniji, planirana je za drugu polovicu 2006. godine.

Industrijsko onečišćenje i upravljanje rizikom

Postojeće stanje

U okviru projekta CARDS 2002 *Strategija za približavanje okolišnom zakonodavstvu EU* osnovana je radna skupina za Direktivu Vijeća 96/61/EZ u svezi s integriranim sprječavanjem i kontrolom onečišćenja (IPPC direktiva) i MZOPUG je uspostavio suradnju s ostalim resornim ministarstvima. U 2005. započeta je u nekoliko tvrtki provedba pilot projekta pripreme aplikacija za ekološke dozvole kako bi se identificirale potrebne institucionalne i organizacijske forme za uređenje postupka izdavanja dozvola. Rezultati pilot projekta koristit će se u pripremi propisa za primjenu IPPC direktive.

Vezano za EMAS Uredbu (1761/2001/EZ) o dobrovoljnom sudjelovanju u upravljanju za okoliš, u siječnju 2005. godine uspostavljeno je Nacionalno akreditacijsko tijelo.

U okviru poslova na uspostavi Registra rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja, Agencija za zaštitu okoliša obavila je, među ostalim, aktivnosti na izradi preliminarne liste rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja, aktivnosti na sekundarnom prikupljanju podataka o tvrtkama iz preliminarne liste, te aktivnosti na dizajniranju strukture Registra i izradi potrebne aplikacije.

Provedbene mjere

Provedbene mjere predviđene u razdoblju 2006.-2008., nakon donošenja Zakona o zaštiti okoliša, jesu:

- donijeti provedbeni propis Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba o ekološkoj dozvoli (IPPC direktiva),
- donijeti novi Plan intervencija u zaštiti okoliša temeljem novoga Zakona o zaštiti okoliša,
- izraditi registar opasnih i rizičnih postrojenja
- organizirati stručne radionice i izraditi napatke za implementaciju planova intervencija na lokalnoj razini,
- donijeti provedbene propise Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba Direktive Vijeća 96/82/EZ o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (Seveso II direktiva).

Kemikalije

Postojeće stanje

Zakon o kemikalijama iz lipnja 2003., koji uređuje područje kemikalija, zbog svojih nedorečenosti i drugih uočenih problema nije stupio na snagu i nije provedena niti jedna mjera predviđena u PEP-u za 2004. i 2005. godinu.

Zakonom o izmjenama Zakona o kemikalijama, primjena Zakona odgođena je do je 31. prosinca 2005. Vlada Republike Hrvatske istodobno je zadužila ministarstvo nadležno za zdravstvo i ministarstvo nadležno za gospodarstvo da po hitnom postupku pripreme odgovarajuće izmjene i dopune toga Zakona.

Provedbene mjere

Zakon kojim će se urediti područje kemikalija uskladit će se s Direktivom Europske unije o razvrstavanju, pakiranju i obilježavanju opasnih tvari (67/548/EEZ) te s Direktivom o biocidima (98/8/EEZ), kao i određenim dodatnim propisima za zaštitu ljudskog zdravlja i okoliša od opasnih tvari. Temeljem toga Zakona donijet će se i potrebni provedbeni propisi.

Potrebna sredstva za provedbu planiranih mjera u 2006. i 2007. godini procjenjuju se na 11,25 milijuna kuna, a trebala bi se osigurati iz projekta PHARE 2005 «Sigurno gospodarenje kemikalijama za održivi razvitak». Međutim, navedena sredstva nisu odobrena jer nije bilo riješeno pitanje nadležnosti u području kemikalija. U međuvremenu je to pitanje riješeno, pa će Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izraditi novi prijedlog projekta.

Genetski modificirani organizmi

Postojeće stanje

Zakon o genetski modificiranim organizmima donesen je u svibnju 2005. Tim su Zakonom nadležnosti u području GMO-a podijeljene između više ministarstava: Ministarstvo kulture nadležno je za namjerno ispuštanje GMO-a u okoliš, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi za stavljanje GMO na tržište kao hrane, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta za ograničeno upotrebljavanje GMO u zatvorenom sustavu, te Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva za stavljanje GMO na tržište kao hrane za životinje, kao lijekova u veterinarstvu i sredstava u zaštiti bilja i reprodukcijaskog materijala u poljoprivredi, šumarstvu i stočarstvu.

Izrada provedbenih propisa, za koje je nadležno Ministarstvo kulture, upravo je u tijeku. Vezano za nadležnost Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, do kraja 2005. godine donijet će se dva provedbena propisa temeljem Zakona o hrani. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva izraditi će podzakonske akte, po dodijeljenoj nadležnosti tijekom prvog polugodišta 2006. godine.

Provedbene mjere

U razdoblju 2006. - 2008. predviđeno je:

- uspostava koordinacije svih nadležnih tijela državne uprave u donošenju i provedbi provedbenih propisa,
- donošenje provedbenih propisa temeljem Zakona o GMO.

Buka

Temeljem Zakona o buci tijekom 2005. godine pristupilo se izradi osam podzakonskih propisa, ali zbog nedostatka sredstava došlo je do zastoja u provedbi predviđenih zakonodavnih i drugih mjera.

U razdoblju 2006.-2008. u prvom će se redu donijeti provedbeni propisi Zakona o zaštiti od buke i pojačati aktivnosti na unapređivanju sustava zaštite od buke.

Šumarstvo

Postojeće stanje

U postupku su usvajanja prijedlozi novoga Zakona o šumama i novoga Zakona o šumskom reprodukcijском materijalu. Tijekom 2005. godine izrađen je „Idejni i operativni plan Nacionalne inventure šumskih resursa RH“.

Provedbene mjere

Do kraja 2005. i u prvoj polovici 2006. godine slijedi izrada i usvajanje podzakonskih akata Zakona o šumama i Zakona o šumskom reprodukcijском materijalu, te implementacija *acquisa*, a tiče se praćenja, nadzora i prikupljanja podataka o oštećenosti šuma sukladno metodama i propisima Europske unije i ostalih međunarodnih organizacija.

Iz obveza Republike Hrvatske preuzetih na ministarskim konferencijama o održivom gospodarenju šumama u Europi, radi poboljšanja stanja u šumama koje se nalaze u privatnom vlasništvu te obavljanja poslova odobrenja i evidentiranja sječe i korištenja drva iz privatnih šuma, predviđeno je ustrojavanje i početak rada Šumarske savjetodavne službe od strane Vlade Republike Hrvatske, uvođenje subvencija šumoposjednicima, te daljnji rad na nacionalnom standardu gospodarenja šumama, tj. izrada Hrvatskog FSC standarda.

Vezano za „Idejni i operativni plan Nacionalne inventure šumskih resursa RH“, tijekom 2006. i 2007. godine, koliko je predviđeno trajanje projekta, tj. inventure, dobit će se podaci o šumama (površina, drvena masa, prirast, vrste šumskih zajednica i dr.) s visokim stupnjem pouzdanosti i točnosti, sukladno međunarodnim standardima praćenja podataka o šumama.

Administrativne sposobnosti

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (*horizontalno zakonodavstvo, zrak, otpad, zaštita mora i morskog okoliša, industrijsko onečišćenje, upravljanje rizicima i*

nesrećama) - Novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva iz 2005. bivša je Uprava za zaštitu okoliša podijeljena na dvije uprave: *Upravu za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša* i *Upravu za zaštitu okoliša*. Uprave trenutno zapošljavaju 49 službenika (kraj listopada 2005.), a do kraja 2005. planira se primiti 16 novih, što će u odnosu na kraj 2004., kada je bilo 40 zaposlenih službenika, iznositi 62,5% više (tj. bit će 65 zaposlenih). U 2006. broj zaposlenih u navedene dvije uprave planira se povećati ukupno za šest.

Temeljem Pravilnika o unutarnjem redu MZOPUG-a, od travnja 2005. u Upravi za inspeksijske poslove-Odjelu inspeksijskog nadzora središnje službe u Zagrebu ustrojeni su Odsjek inspeksijskog nadzora zaštite okoliša, Odsjek za unapređenje rada područnih jedinica inspeksijskog nadzora zaštite okoliša i Odsjek za međunarodnu suradnju, kao i 20 Odjela inspeksijskog nadzora organiziranih u područnim jedinicama MZOPUG-a.

Uprava za inspeksijske poslove u 2005. godini zapošljava 57 službenika na poslovima inspeksijskog nadzora zaštite okoliša. U odnosu na stanje 31. prosinca 2004., kada je na poslovima inspeksijskog nadzora zaštite okoliša radilo ukupno 48 službenika, povećanje iznosi 18,8%. Do kraja 2005./početak 2006. planira se zaposliti još devet službenika, što će u odnosu na 31. prosinca 2004. iznositi 37,5% više.

U 2006., 2007. i 2008. godini planira se na poslovima inspeksijskog nadzora zaštite okoliša zaposliti po pet novih službenika godišnje.

U *Samostalnoj službi za zakonodavstvo* na poslovima zaštite okoliša radi sedam službenika (kraj listopada 2005.). Do kraja 2005. planira se zaposliti još dva službenika, a od 2006. do 2008. godine po dva službenika godišnje, no ako dođe do povećanja opsega poslova na novim projektima vezanima uz zaštitu okoliša zaposlit će se veći broj pravnikâ od predviđenog.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (područje kakvoće voda, šumarstvo): *Uprava vodnoga gospodarstva* trenutno zapošljava 39 službenika, u 2006. planira zaposliti četiri, a u 2007. tri službenika. U *Upravi šumarstva* na poslovima zaštite okoliša nije zaposlen niti jedan službenik, no u 2006., 2007. i 2008. predviđeno je zapošljavanje četiri službenika na poslovima zaštite okoliša vezanih direktno za ulogu šuma i šumarstva.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (područje kemikalija, područje buke i GMO): u *Upravi za sanitarnu inspekciju* u 2005. godini zaposleno je osam sanitarnih inspektora, dok djelomično na poslovima zaštite okoliša radi 205 sanitarnih inspektora u uredima državne uprave u županijama.

Ministarstvo kulture (područje zaštite prirode, GMO): *Uprava za zaštitu prirode* zapošljava 37 službenika na poslovima zaštite prirode, a *Državni zavod za zaštitu prirode* 12 službenika. Od siječnja do rujna 2005. učinjen je sljedeći napredak-zaposleno je 12 osoba na državnoj razini i to: u Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu prirode tri službenika i četiri vježbenika te pet osoba u Državnom zavodu za zaštitu prirode, DZZP (dva službenika i tri vježbenika). U javnim ustanovama za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode zaposleno je 13 osoba (na teret vlastitog prihoda ustanova, a ne državnog proračuna). Do kraja 2005. bit će zaposlene još dvije osobe u DZZP-e te 14 osoba u javnim ustanovama (na teret državnog proračuna). U 2006. godini planira se zapošljavanje jedne osobe odgovarajuće visoke stručne spreme i/ili iskustva za rad na poslovima povezanim sa dijelom GMO problematike, koja je

temeljem Zakonom o GMO, u nadležnosti Ministarstva kulture, te za poslove vezane uz provedbu Protokola o biološkoj sigurnosti.

U području zaštite prirode tijekom 2006. nastavit će se s administrativnim jačanjem Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture zapošljavanjem 15 osoba, od kojih će najmanje tri raditi na poslovima vezanima za proces pristupanja Europskoj uniji, zatim s jačanjem Državnog zavoda za zaštitu prirode (DZZP) zapošljavanjem 10 osoba, te javnih ustanova NP i PP zapošljavanjem 15 osoba. DZZP će u 2007. zaposliti 10 novih službenika te u 2008. još 18.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta (GMO) poslovi vezani uz zaštitu okoliša obavljaju se u okviru ostalih poslova, te se ne izdvajaju posebno već se tretiraju ravnopravno s ostalim djelatnostima, kao što je npr. energetika, hrana, brodogradnja i sl. Na tim poslovima radi četiri službenika.

U Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost zaposleno je 30 službenika (kraj listopada 2005.). Do kraja 2005. godine planira se zaposliti još četiri službenika, što je u odnosu na stanje krajem 2004. godine 16 službenika više, a tijekom 2006. godini još 25 službenika.

Agencija za zaštitu okoliša trenutno zapošljava 16 službenika (kraj listopada) i do kraja 2005. planira povećanje za tri službenika, u 2006. za 13, a u 2007. za još sedam službenika. Ministarstva i navedene institucije u zaštiti okoliša uz službenike zapošljavaju i vježbenike koji se primaju na određeno vrijeme.

Uz značajno povećanje broja zaposlenih u 2005. (poglavito u MZOPUG-u) i planiranog povećanja u 2006. (poglavito visok porast u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Državnom zavodu za zaštitu prirode, Agenciji za zaštitu okoliša te Upravi za zaštitu prirode Ministarstva kulture), kontinuirano se provodi jačanje stručne osposobljenosti djelatnika putem sudjelovanja na seminarima, programima obuke i radionicama u zemlji i inozemstvu. Značajnu podršku u tom pogledu pružaju EU programi tehničke pomoći.

4.9.3. Javna nabava

Tijekom 2005. godine izrađen je i objavljen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 92. od 27. srpnja 2005.), te Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o objavama i evidenciji javne nabave (Narodne novine, broj 122. od 19. listopada 2005.) Ova mjera nije navedena kao provedbena mjera u PEP-u 2005.-2007. ali se ukazala potreba za njenim provođenjem.

U svrhu jačanja administrativne i institucionalne sposobnosti Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske objavljena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o osnivanju Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 98. od 10. kolovoza 2005.), te je započeo twinning projekt u okviru CARDS 2002 « Jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj», u kome se nalazi i većina od navedenih provedbenih mjera u svrhu ostvarivanja ciljeva zakonodavnog, administrativnog i institucionalnog jačanja sustava javne nabave, a dio kojih je uključen i u PEP 2005. -2007.

Realizacija pojedinih provedbenih mjera navedenih u PEP-u 2005.-2007. odgođena je za 2006. zbog predviđene dinamike usklađenja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom

stečevinom Europske unije kojom je utvrđeno dvostupanjsko usuglašavanje i to tijekom 2005. kroz izradu i donošenje izmjena i dopuna postojećeg Zakona o javnoj nabavi, a tijekom 2006. kroz izradu i donošenje novog Zakona o javnoj nabavi (dalje u tekstu: Zakona), te izmjenu i dopunu postojeće Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti (Narodne novine, broj 14/02.) u skladu sa izradom novog Zakona te izradu Uredbe o općim odredbama za nabavu robe, za nabavu usluga, te za ustupanje radova i metodologiju pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata u ovisnosti o donesenoj strategiji izrade novog Zakona. Također, prilikom izrade novog Zakona tijekom 2006. bit će razmatrana i evidencija kvalificiranih gospodarskih subjekata, a u skladu sa izradom novog Zakona i uz stručnu suradnju sa Državnim zavodom za statistiku tijekom razdoblja 2006.-2008. predmet rada će biti i CPV i CPC norme.

U okviru PEP-a 2006.-2008. navedeni su ciljevi i provedbene mjere jačanja sustava javne nabave sa vremenskim okvirom koji se odnose na uspostavljanje i realizaciju zakonodavnog okvira sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj sukladno pravnoj stečevini Europske unije, jačanje njegove administrativne i institucionalne sposobnosti putem razvoja Ureda za javnu nabavu i ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, te razvoja profesionalne sposobnosti i kapaciteta Ureda za javnu nabavu i obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi provođenjem raznih oblika edukacije i komunikacije. Konačna svrha realizacije navedenih ciljeva putem provedbenih mjera koje su navedene u Matrici provedbenih mjera je da se postigne ekonomična, učinkovita i djelotvorna provedba postupka javne nabave, odnosno korištenja resursa u sustavu javne nabave ali i šire u javnom sektoru s obzirom da se radi o sredstvima poreznih obveznika čije je korištenje namijenjeno zadovoljavanju javnih potreba.

To znači da će se kroz uspostavu i primjenu odgovarajućeg zakonodavnog okvira u sustavu javne nabave, preciziranje postupaka u procesu javne nabave do sklapanja ugovora o kupnji roba, usluga i ustupanja radova, analizu postojećeg ustrojstva javne nabave te izradu i primjenu prijedloga za njegovo poboljšanje, razvoj profesionalne sposobnosti i kapaciteta kod Ureda za javnu nabavu i obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi putem seminara, obuke i ostalih oblika edukacije i komunikacije, uspostavu i razvoj IT sustava za potrebe Ureda za javnu nabavu kao i sustava elektroničke javne nabave, te drugih navedenih provedbenih mjera, postići ekonomičnije korištenje vremena i sredstava u postupku javne nabave, odnosno sprečavanje upotrebe sredstava poreznih obveznika u nedjelotvorne svrhe. Provedbom navedenih mjera će se postići visoka razina transparentnosti i nediskriminacija postupaka javne nabave te osigurati tržišna utakmica.

5. MATRICA PROVEDBENIH MJERA

5.1. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA I DRŽAVNE POTPORE		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Tržišno natjecanje		
Usklađivanje zakonodavstva s EU stečevinom	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirano praćenje svih daljnjih promjena u pravnoj stečevini EZ i njihova odgovarajuća implementacija u hrvatsko pravo 	2006.-2007.
Učinkovita primjena propisa o zaštiti tržišnog natjecanja	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o tržišnom natjecanju 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivna i stalna suradnja sa drugim regulatornim tijelima u RH (Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Hrvatska narodna banka, Hrvatska energetska regulatorna agencija) 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> • Sklapanja Sporazuma o suradnji s regulatornim tijelima (Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Hrvatska energetska regulatorna agencija) 	2006.
	<ul style="list-style-type: none"> • Rad na izmjenama postojećeg Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja u suradnji s Ministarstvom pravosuđa (naročito u dijelu koji se odnosi na mogućnost izricanja kazni temeljem odluka Agencije kao i u dijelu koji se odnosi na nadležnosti u odlučivanju o zakonitosti akata Agencije) 	2006.-2007.
Državne potpore		
Učinkovita primjena propisa o državnim potporama	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o državnim potporama 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> • Specijalizacija djelatnika u tijelima državne uprave i u jedinicama lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave koji obavljaju poslove u svezi predlaganja državnih potpora, odnosno obrade zahtjeva korisnika državnih potpora, te njihova dopunska izobrazba i usavršavanje. 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava cjelovite računalne baze podataka državnih potpora uz pomoć sredstava CARDS-a 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
	<ul style="list-style-type: none"> Izrada karte regionalnih državnih potpora sukladno prethodno utvrđenim podacima na razini NUTS II 	2006.
5.2. SEKTOR PODUZETNIŠTVA I RESTRUKTURIRANJE		
5.2.1. Privatizacija		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Privatizacija društava u većinskom vlasništvu		
Kvalitetna priprema društava za privatizaciju	<p>HFP ubrzano radi na otklanjanju ograničavajućih faktora koji su onemogućavali provedbu privatizacije pojedinih društava iz portfelja HFP-a u proteklom razdoblju (rješavanje otvorenih imovinsko-pravnih pitanja, konsolidacija bilance, dr.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Intenzivirana je komunikacija sa Ministarstvom financija, resornim ministarstvima te drugim tijelima Vlade RH radi osiguranja pravovremene suglasnosti za provođenje predviđenih mjera 	kraj I. kvartala 2006. god.
Ubrzanje procesa privatizacije	<p>Sukladno revidiranom operativnom planu privatizacije HFP do kraja prve polovice 2006. god. namjerava objaviti prodaju udjela ili započeti proces likvidacije u slučajevima gdje bude ocijenjeno da privatizacija nije izgledna u ukupno 45 društava u kojima objedinjeni državni portfelj prelazi 50% plus jednu dionicu temeljnog kapitala</p> <ul style="list-style-type: none"> HFP je intenzivirao promotivne aktivnosti vezano uz nadolazeće privatizacijske projekte kako bi u trenutku objave međunarodnih natječaja osigurao veći odaziv potencijalnih tuzemnih i inozemnih investitora 	kraj prve polovice 2006. god.
Privatizacija manjinskog portfelja (prodaja društava na burzi)		
Kvalitetna priprema za privatizaciju	<ul style="list-style-type: none"> Prodaja manjinskih paketa u društvima otežana je radi velikog broja upravnih sporova temeljem kojih su predmetne dionice rezervirane HFP provodi temeljitu reviziju rezervacija, s ciljem razmatranja da li u pojedinim slučajevima postoje osnove za skidanje istih Ujedno se radi na ubrzanju razrješavanja upravnih sporova 	provedba revizije planirana do kraja 2006. god.; skidanje ostalih rezervacija po okončavanju upravnih sporova

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Ubrzanje procesa privatizacije	<ul style="list-style-type: none"> HFP planira nastaviti s zacrtanom dinamikom razrješavanja manjinskih paketa ovisno o okončanju upravnih sporova 80-ak paketa društava u nominalnom iznosu od minimalno 100 milijuna kuna na Varaždinskom i 20-ak društava na Zagrebačkom tržištu kapitala mjesečno 	IV kvartal 2005.
Privatizacija turističkog portfelja		
Kvalitetna priprema za privatizaciju	<ul style="list-style-type: none"> U sklopu financijske konsolidacije društava, Uprava društava će vršiti prodaju imovine društava putem javnih natječaja Nastavit će se daljnja konsolidacija društava, radi visoke razine insolventnosti te ih pripremiti za privatizaciju. 	IV kvartal 2005. i I kvartal 2006.
Ubrzanje procesa privatizacije	<ul style="list-style-type: none"> Ubrzava se prodaja manjinskih paketa do konačne sterilizacije 	I kvartal 2006.
Ubrzanje procesa privatizacije	<ul style="list-style-type: none"> Ubrzava se prodaja manjinskih paketa do konačne sterilizacije 	II kvartal 2006.
5.2.2. Restrukturiranje željeznice		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Usklađivanje zakonodavstva	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o željeznici Donošenje Zakona o sigurnosti željezničkog prometa 	doneseno 2006.
Liberalizacija željezničkog transportnog tržišta	<ul style="list-style-type: none"> Osnivanje regulatornog tijela Dodjela trasa infrastrukture Jačanje administrativnih kapaciteta 	do ulaska u EU od 2006. kontinuirano
Restrukturiranje i modernizacija nacionalne željezničke kompanije	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje Zakona o razdvajanju HŽ Osnivanje novih entiteta Ispunjenje uvjeta PAL zajma WB 	2006. 2006. 2005.-2007.
Donošenje Nacionalnog programa razvitka željezničke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Dovršetak izrade i donošenje 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje upravitelja željezničke infrastrukture • Određivanje koncepcije izgradnje, osuvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture 	prije donošenja Nacionalnog programa 2006.
5.2.3. Restrukturiranje brodogradnje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Restrukturiranje	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Programa restrukturiranja 	2005. - kontinuirano
Privatizacija	<p>Izbor modela privatizacije ovisit će o Zakonu o privatizaciji i Zakonu o radničkom dioničarstvu (ESOP), a provest će se putem javnih natječaja i definiranih ToR</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	2005. - kontinuirano
Podizanje sofisticiranosti proizvoda brodograđevne industrije	<ul style="list-style-type: none"> • Odabirom tržišnih niša, domaćom i međunarodnom integracijom i specijalizacijom proizvodnje, primjenom IMO propisa i dr. 	kontinuirano
Kreiranje novog tržišta brodova na komercijalno opravdanom konceptu	<ul style="list-style-type: none"> • Nuđenje brodova koncipiranih prema projektu Leadership 2015 	kontinuirano
Prijelaz na projektiranje i gradnju složenijih brodova	<ul style="list-style-type: none"> • Ugovaranje gradnje složenijih brodova 	kontinuirano
Povećanje efikasnosti i troškovne konkurentnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Programa restrukturiranja i racionalizacije poslovanja, kontrola troškova i dr. 	2005. - kontinuirano
Korištenje sinergijskih efekata	<ul style="list-style-type: none"> • Centralizacija nabave, projektiranja, marketinga i proizvodna specijalizacija 	kontinuirano
5.2.4. Restrukturiranje metalurgije		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Restrukturiranje i modernizacija crne metalurgije	<p>Otpis izravnih potraživanja Države kao vjerovnika i otpis dijela neizravnih</p> <ul style="list-style-type: none"> • obveza Države kao jamca za kreditna zaduženja Željezara, u cilju uspješnog provođenja restrukturiranja i privatizacije <p>Izdavanje novih državnih jamstava za nove dugoročne kredite željezara kod</p> <ul style="list-style-type: none"> • poslovnih banaka, za osiguranje obrtnih sredstava, za financiranje ulaganja u osnovna sredstva i za financiranje zbrinjavanja tehnološkog viška radnika 	2006. 2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Neophodna brza modernizacija najvažnijih segmenata proizvodnje • Dostizanje projektiranih proizvodnih kapaciteta • Ukidanje državnih potpora sektoru čelika 	<p>2006. i 2007.</p> <p>2007. i kontinuirano</p> <p>2007. i kontinuirano</p>
Privatizacija	<ul style="list-style-type: none"> • Priprema procesa privatizacije "Valjaonice cijevi Sisak" d.o.o. Sisak i "Željezare Split" d.d. Kaštel Sućurac 	2006. i kontinuirano
5.2.5. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Promicanje obrazovanja poduzetnika		
<p>Edukacija za poduzetništvo</p> <p>Zapošljavanje</p> <p>Usavršavanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izobrazba poduzetnika početnika i poduzetnika u rastu i razvoju • Promocija i poticanje poduzetničke kulture mladih • Suradnja i partnerstvo sa stakeholderima 	2006.-2008.
Osiguranje pristupa financijskim sredstvima za malo i srednje poduzetništvo		
<p>Regionalni razvoj</p> <p>Razvoj turizma</p> <p>Zapošljavanje</p> <p>Početna ulaganja</p> <p>Rast i razvoj poduzeća</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sufinanciranje troškova bankarskih kredita • Uspostava regionalnih jamstvenih fondova • Suradnja i partnerstvo sa stakeholderima 	2006.-2008.